

SMED
STILK A

A

revue pro
duchovní
život.

Ročník IV. / 1944. / Číslo 8.

REDAKTOR: *prof. Dr. Inocent Müller, OP.*

SPOLUREDAKTOR: *P. Aquinas M. Gabura, OP.*

SPOLUPRACOVNÍCI: *Univ. prof. P. Mag. Reginald Garrigou-Lagrange, OP, Rim; univ. prof. Dr. P. Mag Gašpar Friethoff, OP, Amsterdam; Dr. P. Mag Metod Habáň, OP; prof. teol. P. Emilián Soukup, OP; univ. prof. Dr. Jozef Búda; univ. prof. MUDr. Jozef Babor; univ. prof. MUDr. Alojz J. Chura; Dr. Pavol Beňuška; prof. Dr. Max. Chladný Hanoš; prof. Dr. Anton Šurjanský; Dr. Ján Mastylak. CSSR; prof. Ján Haranta; prof. Juraj Kohút.*

Redakcia a administrácia: *Trenčín, Námestie sv. Anny 1. Telefon Trenčín 2416.*

Časopis vychádza prvého každého mesiaca okrem prázdnin. Závierka čísla do 5. v mesiaci. Predplatné na rok 45.— Ks. Bohoslovci a študenti 25 Ks. Pre Maďarsko 8 Pengő Číslo šeku revue Smer 6181.

O B S A H :

CESTY.	Strana:
<i>Univ. prof. P. R. Garrigou-Lagrange, OP: Pravidelný duchovný pokrok a denné sv. prijímanie</i>	337.
<i>Dr. I. Müller, OP: Kristus Ježiš, náš Prostredník</i>	343.
<i>Léonce de Grandmaison: Asketické úsilie</i>	349.
<i>Richard Egenter: Sloboda lásky dieťaťa</i>	354.
<i>Dr. Michal Myslavský: Dobrá rada nad zlato</i>	357.
<i>Františka Lechnerová, zakladateľka Kongregácie Dciér božskej Lásky</i>	361.
<i>Prof. Dr. J. F. Babor: Pluralitas formarum</i>	364.
DO VÝŠAV	368.
ŽIVOT	376.
LITERATÚRA	382

Pravidelný duchovný pokrok a denné sväté prijímanie.

Univ. prof. P. Reginald Garrigou-Lagrange, OP.

Pravidelný duchovný pokrok podľa tradičnej náuky, ako ju svätý Tomáš vysvetľuje, mal by byť nielen rovnomerný, ale zrýchlený, to jest tým rýchlejší, čím Boh viacej priťahuje dušu, ktorá sa k nemu priblížila; ako telesá padajú tým rýchlejšie na zemský povrch, čím viacej sa približujú k nemu a čím viacej ich on priťahuje. Podobne spravodlivý na svojej ceste k večnosti má tým veľkodušnejšie kráčať *gressibus amoris*, krokmi lásky, vraví svätý Gregor, čím viacej ide k Bohu. Pokrok na sjednocujúcej ceste je pravidelne rýchlejší ako na ceste očisťujúcej alebo začiatočníkov; preto posledné roky svätých ukazujú nám rezkejšie vystupovanie, — hoci ich ťažila staroba — ako prvé, v ktorých predsa bolo čaro novoty. Toto vystupovanie je prekvapujúce v posledných rokoch života svätého Tomáša Akvinského, keď ho toľme zaujalo hlboké nazeranie na Boha, že nemohol už ďalej diktovať svoju Sumu teologickú, čo ostala nedokončená.

Vedel, že oproti násilným pohybom čiže protiviacim sa prirodzenému sklonu pohyblivého telesa, prirodzený pohyb — ako je pohyb padajúcich telies — je rýchlejší na konci, keď sa približuje k cieľu, ktorý mu prirodzene patrí.¹ A doložil, že tak je to aj v poriadku milosti: *Qui sunt in gratia, quanto plus accedunt ad finem, plus debent crescere.*² Tí, ktorí sú

¹ Porov. svätý Tomáš: Comm. in l. 1 de Coelo, lect. 17 a I—II, 36, 6.

² Svätý Tomáš: in Ep. ad Hebraeos 10, 25.

v stave milosti, tým viacej majú rásť duchovne, čím viacej sa približujú k poslednému cieľu, ktorý ich priťahuje, podľa slov svätého Pavla židom: „Posmeľujme sa, a to tým viacej, čím viacej vidíte približovať sa deň.“

Ako pohyb telies, ktoré zem priťahuje, je *rovnomerne zrýchlený*, tak mal by byť duchovný pohyb duší, ktoré Boh priťahuje. Svätý Augustín vravieval: „Pondus meum amor meus; eo feror, quocumque feror. Moja váha je moja láska. Tá ma ženie, kde len idem.“³

Ale veru tento duchovný pohyb naproti tomu veľmi často podobá sa *rovnomerne spomalenému* pohybu kameňa, vyhodenému do výšky; tento kameň stále ide hore, no vždy pomalšie, až naostatok padne. Ak je to takto dosť často v pokroku duší, či by to tak *malo byť pravidelne*? Či nie je to skorej voľačo *násilného*, následok nedbalosti a hriechu, ktorý zaťažuje dušu a napokon nivočí vzlet milosti, čo sa zo svojej povahy vždy vznáša ako oheň?

Dať otázku znamená riešiť ju. Keď uvažujeme o povahe lásky, vidíme, že to je vliata ctnosť, ktorá cieľi k tomu, aby nás vždďv užšie

³ Svätý Augustín na tomto mieste *Vyznaní* 13, 9 takto rozvíja túto analogiu medzi váhou telies a láskou, ktorá unáša našu dušu: „Telo svojou váhou tlačí sa na miesto, lebo váha nefahá len dolu, ale aj na miesto. Oheň šľahá hore, kameň padá dolu. Telesá svojou váhou žiadajú svoje miesta. Olej, vyliaty pod vodu, vypláva na vodu; voda naliata na olej, padá pod olej. Všetko sa svojou váhou tlačí na svoje miesto. Kde veci nie sú usporiadané, dávajú sa do pohybu; ak sa usporiadajú, ostanú spokojné. Moja váha, to je moja láska. Tá ma ženie, kde len idem. Tvoj dar nás rozpaľuje a vynáša dohora. Rozpaľuje nás a ideme. Vystupujme po stupňoch srdca a spievame ti stupňovú modlitbu. Tvoj oheň, tvoj dobrý oheň nás rozpaľuje a ideme, vznášame sa k pokojnému mestu Jeruzalemu. Zaradoval som sa, bo mi povedali: »Do Pánovho domu pôjdeme.« Tam nás umiestila dobrá vôľa, aby sme po ničom netúžili, len ostať tam naveky.“

spájala s Bohom, žeby sme vždy dokonalejšie splňali prvé prikázanie: „Milovať budeš Pána Boha svojho z celého svojho srdca, z celej svojej duše, zo všetkých svojich síl, z celej svojej mysle.“⁴ Čím viacej rastie v nás láska k Bohu, tým viacej zväčšuje sa nadprirodzená schopnosť milovať ho; akosi sa vždy viacej prehlbuje, aby bola vždy lepšie napĺňaná svrchovaným Dobrom.⁵

Účinok denného vrúcneho prijímania.

Prijímanie svätej Panny a svätých.

Túto náuku mocne potvrdzuje to, čo Cirkev učí o účinku denného svätého prijímania. Keď k nemu pristupujeme so žiadúcimi dispozíciami, s pravým a pobožným úmyslom, s duchom viery a túžby rásť v láske k Bohu, premáhať svoje nezriadené náklonnosti, ono pôsobí v nás *ex opere operato*⁶ *rozmnoženie lásky*, primerané stupňu našej vrúcnosti. Tak každé dobré prijímanie uspôsobuje nás lepšie prijať zajtra naj-

⁴ Luk. 10, 27.

⁵ Porov. *svätý Tomáš II—II, 24, 7*: „Terminus huic augmento praelegi non potest; quia semper caritate excrescente, superexcrescit habilitas ad ulterius augmentum.“ Tiež *IV C. Gentes 19*: „Amatum in voluntate existit ut inclinans et quodammodo impellens intrinsecus amantem in ipsam rem amatam.“ Porov. *Kajetán in I, 27, 3, VI*: „Amari non est trahi, sed trahere amantem, et consequenter fieri ut amatum, non est fieri ut tractum, sed ut trahens; ac per hoc, si aliquid fit in voluntate ut amatum, non fit ut tractum ad ipsam, sed e contrario ut trahens ipsam.“ „Nemôžeme ustáliť koniec tohto zväčšovania; bo kedykoľvek vzrastie láska, vždy prerastie spôsobilosť pre ďalšie zväčšenie“ — „Milované je vo vôle ako nakláňajúce a akosi vnútorne ženúce milujúceho k samej milovanej veci.“ — „Milovaný byť neznamená byť ťahaný, ale ťahať milujúceho, a preto stať sa ako milované neznamená stať sa ako ťahané, ale ako ťahajúce; a tak aj ak dačo je vo vôle ako milované, nie je ako k nej ťahané, ale naopak ako ju ťahajúce.“

⁶ t. j. činnosťou sviatostného úkonu (pozn. prekl.).

svätejšiu Sviatosť. Každé rozmnožiac v nás lásku uspôsobuje nás prijímať nasledujúceho dňa — ak nie s väčšou citelnou vrúcnosťou, bo táto je prípadková — aspoň s ochotnejšou vôľou slúžiť Bohu alebo s živšou podstatnou nábožnosťou, čo by aj hádam prišiel suchopár. Tak teda *v zásade* čiže pravidelne keby sa naša veľkodušnosť udržiavala, každé prijímanie malo by byť nielen také vrúcne, ale *vrúcnejšie* ako predchádzajúce, a malo by rozmnožiť lásku primerane zvýšenej vrúcnosti. Tak by tu mal byť v nás takrečeno rovnomerne zrýchlený pokrok lásky k Bohu, podobný zrýchleniu padajúcich telies podľa zákona všeobecnej príťažlivosti. Láska duše k Bohu — ak ju nič nehatí, najmä ak denne prijíma s lepšími dispozíciami, — je vždy mocnejšia nadprirodzená náklonnosť, ktorá ťahá túto dušu k svrchovanému Dobru, ako váha vždy rýchlejšie ťahá telesá k zemskému strediu.

Tento rovnomerne zrýchlený duchovný pokrok bol u blahoslavenej Panny Márie po celý jej pozemský život, bo v nej nikdy nebol všedný hriech ani nedokonalosť, ktorá by zdržiavala vzlet lásky. Začiatočná plnosť milosti, čo dostala vo chvíli svojho nepoškvrneného počatia, prevyšovala už milosť všetkých svätých a všetkých anjelov spolu, ako diamant sám má väčšiu cenu ako všetky iné drahokamy. V ďalšom živote každý jej úkon lásky, mocnejší ako predchádzajúci, jednoducho rozmnožoval tento duchovný poklad podľa podivného postupu, ktorý si nevieme predstaviť.⁷

Toto zrýchľovanie pokroku nadprirodzenej lásky uskutočňovalo sa najmä, keď Mária dostávala sväté prijímanie z rúk svätého Jána. V nej veru nebol nijaký následok dedičného hriechu ani nijaká nedokonalosť, ktorá by umen-

⁷ Porovn. P. Hugon, OP: *Mária, matka božej milosti*, str. 112—124.

šovala žiar jej lásky. Hlavná podmienka vrúcneho prijímania je mať *hlad po Eucharistii*; tento duchovný hlad bol v duši Panny ešte oveľa väčší ako u najväčších svätých. A jednako v takej svätej Kataríne Sienskej túžba po Eucharistii bola taká silná, že istého dňa, keď jej odopreli prijímanie, čiastočka veľkej hostie, ktorú slúžiaci kňaz držal v rukách, sa oddelila a zázračne smerovala ku svätici. Ten istý zázrak stal sa aj pri prvom svätom prijímaní blahoslavenej Imeldy, ktorá umrela láskou pri svojom ďakovaní zaň. Potom predstavme si mocné čaro, ktoré unášalo Máriinu dušu k Ježišovi, naozaj prítomnému v Eucharistii. Milovala ho materinským srdcom nielen ako milovaného syna, ale aj ako takého, ktorému právom treba sa klaňať. Milovala v ňom jeho dušu a jeho božstvo srdcom najčistejšej a najnežnejšej Panny, aká voľakedy bola. Celkom zabúdala na seba samu a cez svätú omšu, ktorú slúžil svätý Ján, znova prežívala krížovú obetu. Lepšie ako hoci kto chápala v akom hlbokom smysle tieto dve obety tvoria iba jednu, lebo vždy je obetovaný ten istý obetný dar a obetuje ho ten istý Kňaz, „idem nunc offerens, ministerio sacerdotum“, ako vraví tridentský snem. Každý deň ako na Kalvárii spájala sa vždy užšie s touto obetou, zvečňovanou na oltári, a zúčastňovala sa v nej vždy vrúcnejším prijímaním. Ježiš zasa mal najväčšiu túžbu po Máriinom konečnom posvätení. On chce nám len dávať poklady milosti, ktorá prekypuje z jeho srdca, a toľme trpel tu na zemi, keď našiel prekážky pred týmto božským rozdávaním. No v Márii nemal nijakú prekážku: jej sjednotenie s Kristom, prítomným v Eucharistii, bolo čo najviacej možné dôverné splynutie ich dvoch duchovných životov, Vykupiteľovho a spoluvykupiteľkinho, ktorú tiež vykúpilo najdokonalejšie ochranné vykúpenie, ktoré je najvyšším Kristovým dielom. Mária vo chvíli prijímania znova sa stávala živým svätostánkom pre-

svätého Spasiteľovho Tela, svätostánkom veľmi čistým, tisíc ráz cennejším ako zlaté cibóriá, vežou zo slonovej kosti, archou úmluvy, *vas insigne devotionis*.

Aby sme si urobili dajakú predstavu o účinkoch tohto prijímania, musíme si pripomenúť to, čo svätá Terézia hovorí o pretvorujúcom spojení v VII. Príbytku, o duchovnom spojení, ktoré je hlbšie ako spojenie kryštalu a svetla, ktoré ho preniká, ako spojenie rozžeraveného železa a ohňa, ktorý s ním sdiela svoje vlastnosti. Podobne nadprirodzené lúče svetla a tepla, vychádzajúce z Ježišovej duše a z Ježišovho božstva, vždy viacej osvecovaly myseľ Panny a vždy viacej oživovaly jej vôľu. Tieto duchovné dobrá, túto vliatu múdrosť a vyžarujúcu dobrotu pokorná Panna nijako nemohla pripisovať sebe; neprestávala pre ne oslavovať Boha. Na nej sa dokonale uskutočnily slová Pána Ježiša, ktoré uvádza svätý Ján: „Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem pre Otca, tak i ten, ktorý mňa je, tiež bude žiť pre mňa.“⁸

Mária, prostredníčka, najmä vo chvíli svätého prijímania bola už tu na zemi ako veľmi čisté zrkadlo, ktoré k Ježišovi odrážalo nadprirodzené svetlo a teplo, ktoré prijímalo od neho a ktoré akosi aj zhušťovalo toto svetlo a toto teplo, aby ho rozlievalo na naše duše.

Pokrok lásky k Bohu u svätých trošička spomalily všedné hriechy z krehkosti, ktorým nevedeli ustavične vyhýbať; iteto ľahšie poklesky predsa akosi vynahrádzala väčšia pokora, pre ktorú Boh dopúšťa tieto zanedbania u vyvolených. No aj keď rátame s takto vyrovnávaným oneskorením, jednako duchovný pokrok tu na zemi u svätých ostáva takrečeno rovnomerne zrýchlený alebo rýchlejší v ich posledných rokoch ako v prvých, hoci ich ťažieva staroba.

⁸ 6. 58.

Osemdesiatročný kňaz môže takto vravieť s vždy novou vrúcnosťou na začiatku svätej omše: „*Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui laetificat iuventutem meam.* Pristúpim k božiemu oltáru, k Bohu, ktorý obveseľuje moju mladosť.“ Eucharistia ozaj môže vždy obnovovať duchovnú mladosť kňazskej duše a každej vnútornej duše, ešte lepšie ako strom života mal chrániť pred starobou v stave nevinnosti. (Pokračovanie.)

Kristus Ježiš, náš Prostredník¹.

Dr. Inocent Müller, OP.

Milosťou posväcujúcou zúčastňujeme sa na živote najsvätejšej Trojice. Najsvätejšia Trojica dáva nám teda život, ktorý menujeme životom božím. No tento život udeľuje sa nám pre zásluhy a zadosťučinenia Ježiša Krista. Preto Kristus v našom duchovnom nadprirodzenom živote má natoľko dôležitú a podstatnú úlohu, že život duchovný celkom odôvodnene menujeme životom kresťanským čiže životom Kristovým. Podľa svätého Pavla a učenia Cirkvi všeobecnej Kristus svojimi zásluhami je jediný hlavný Prostredník našej spásy alebo, ako učí svätý Tomáš, je záslužnou, vzornou a životnou príčinou nadprirodzeného života. Vo večných božích plánoch pravidelná cesta spásy je skrze Krista. Nuž ak vieme z doterajších štúdií v čom spočíva duchovný život, načim ďalej vedieť, ako ho nadobudneme a akú dôležitú úlohu má

¹ Svätý Tomáš Akvinský: *Suma teol.* III, ot. 26; Dr. C. Friethoff, OP: *Praelectiones de Incarnati Verbi mysterio; de his quae consequuntur ad hanc unionem*; C. R. Billuart, OP: *Cursus theologiae iuxta mentem Divi Thomae*, tom. III; M. J. Scheeben: *Die Mysterien des Christentums*, str. 331 an.; Von D. Schaefer: *Durch Christus zum Vater*, str. 58 an.; Dr. Fr. Diekamp: *Theologiae dogmaticae manuale*, vol. II, str. 336 an.; A. Tanqueray: *Précis de théologie Ascétique et mystique*, str. 91 an.

Kristus ako Prostredník nielen pri nadobudnutí, lež aj pri udržovaní a vzraste tohto života.

V tejto štúdií vysvetlím ponajprv všeobecný pojem prostredníka a napokon poslanie Krista ako Prostredníka.

Úloha prostredníka spočíva v tom, že sjednotí alebo smieri stránky, ktoré z akýchkoľvek dôvodov sa rozišly. Pri tomto sjednotení alebo smierení stránok stránky samé medzi sebou nepodniknú nič na sjednotenie; to je práve úloha tretieho čiže prostredníka. Keby jedna zo stránok niečo vykonala na smierenie, konala by pre svoj záujem. Úloha prostredníka podľa svätého Tomáša spočíva v tom, že to, čo je jedného, prináša k druhému a naopak. Musí to byť teda niekto tretí.

Tieto požiadavky prostredníka prekrásne vidieť na Kristu. Kristus má spojiť ľudské pokolenie s Bohom. On nie je iba Boh, lež aj človek, a nie je len človek, lež aj Boh. Teda aj *ontologicky* stojí uprostred stránok, ktoré má spojiť.

Ďalej u prostredníka sa vyžaduje, aby mal nejaký vzťah k stránkam, ktoré má spojiť, lebo jeho úlohou je zaniest niečo od jednej stránky k druhej a naopak. Kto toto nemôže vykonať, nemôže byť prostredníkom. Na to sa teda vyžaduje, aby ho stránky o túto úlohu požiadaly, lebo nemôže ľubovoľne nakladať s niečím, čo nie je jeho, nemôže vziať voľačo, čo je jednej stránky a zaniest to tej druhej, ak s tým stránka nesúhlasí. Bezprostredne sa teda vyžaduje, aby stránky požiadaly prostredníka na sprostredkovanie niečoho. Keby prostredník sprostredkoval vec jednej stránky stránke druhej, a od tejto prvej stránky nič nezaniesol, potom nebola by už reč o skutočnom sprostredkovaní, lebo spojenie alebo smierenie stránok uskutočnilo by sa iba tým, že jedna zo stránok by ustúpila druhej. Prostredník vo vlastnom slova smysle stojí teda celkom

mimo stránok, ktoré sa majú spojiť, od obidvoch stránok je povolaný na sprostredkovanie a obojstranne prináša jednej stránke to, čo aj druhej.

Od prostredníka medzi Bohom a ľudstvom mimo naznačených podmienok vyžaduje sa dačo viacej. Ľudstvo dobrovoľne pretrhlo sväzok s Bohom, nakoľko urazilo Boha nekonečnou urážkou. Človek bol postavený pred úlohu podľa prísnej spravodlivosti dať Bohu zadosťučinenie, bez ktorého obnovenie spojenia bolo nemožné. S druhej stránky vyžadovala sa milosť, ktorou sa odstraňuje škvrna hriechu a srdce hriešnikovo obráti sa k Bohu.² *Preto prostredník medzi Bohom urazeným a ľudstvom urážajúcim Bohu má dať zadosťučinenie za ľudstvo, ktorým sa odstráni zaslúžený trest, a ľudstvu musí zaslúžiť milosť, ktorá obnoví staré priateľstvo s Bohom.*

Všetky tieto podmienky v najvlastnejšom slova smysle vzťahujú sa na Krista ako človeka. Vravím, ako človeka, lebo Kalvín, Melancton a iní tvrdili, že Kristus je Prostredník ako Boh. No svätý Pavol výslovne píše: „*Jeden totiž je Boh, tiež i jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi, ČLOVEK Kristus Ježiš.*“³ To napokon vyplýva z doteraz vysvetľovanej náuky svätého Tomáša. Prostredník musí stáť mimo stránok, ktoré má spojiť, smieriť. Kristus ako Boh nestojí mimo stránky, lebo ako Boh nelíši sa od Otca a Ducha svätého v prirodzenosti a moci. A tiež ani Otec, ani Duch svätý nemajú nič, čo by nebolo Synovo, aby totižto Syn mohol prinášať iným to, čo je Otcovo alebo Ducha svätého, *ako by to bolo iných*. Prináša teda svoje, ako tretí, ako Prostredník. Lebo ako človek je od Boha vzdialený v prirodzenosti, ale aj od ľudí, lebo nikdy nemal hriechu, „*je svätý,*

² *Suma teol.* III, ot. 22, čl. 3.

³ 1 Tim. 2, 5.

nevinný, nepoškvrnený, oddelený od hriešnikov".⁴ Stojí teda mimo stránky, lebo ako človek-prostredník ontologicky je odlišný od Boha, kým od ľudí sa líši len dôstojnosťou milosti a slávy.⁵ Treba však zdôrazniť, že hoci Kristus Prostredník zaslúžil a zadosťučinil svojou ľudskou prirodzenosťou (*principium quo*), ozdobeňnou všetkými milosťami, jednako koreň, prameň, z ktorého všetky jeho činy mali nekonečnú a absolútnu cenu, bola božská osoba (ako *principium quod*).

Kristus teda stojí mimo stránok, má byť od nich iba povolaný na sprostredkovanie. Že Kristus bol na to povolaný od Boha, je zo Zjavenia jasné. Bol poslaný na to, aby ľudstvo vykúpil z hriechu a oslobodil od večného zatratenia, lebo ľudstvo samo od seba nemohlo vstať z biedy, do ktorej upadlo, aby mohlo pristúpiť k „trónu milosti“.⁶ „Kristus pre nás a pre naše spasenie sostúpil s nebies“ (Nyc. vyzn.). Kristus od večnosti bol určený na to, aby nás smieril s Bohom, aby bol naším Prostredníkom.

Ale bol povolaný aj od ľudského pokolenia? Starozákonní otcovia verili, že Boh sošle Prostredníka, lež Boh žiadal na to aj súhlas ľudského pokolenia a to vtedy, keď poslal anjela Gabriela k Panne Márii.⁷ Preto svätý Tomáš učí, že „zvestovaním očakával sa súhlas Panny miesto celého ľudského pokolenia“.⁸ Túto mienku Učiteľa anjelského osvojuje si rímsky pápež, ktorý má vysvetľovať a chrániť zjavené učenie, a to v osobe svätej pamäti Leva XIII., ktorý vo dvoch encyklikách napísal:⁹ „Večný Boží Syn, keď na ozdobu a vykúpenie človeka ráčil prijať ľudskú prirodzenosť a takto s celým ľudským pokolením vstúpil do akéhosi mystického manželstva, nevykonal to prv, kým nepristúpil

⁴ *Suma teol.* III, ot. 26, čl. 2; Žid. 7, 26; Denz. 143, 711, 790.

⁵ *Suma teol.* III, ot. 26, čl. 2.

⁶ Žid. 4, 16.

slobodný súhlas označenej Márie, ktorá akosi zastupovala osobu celého ľudského pokolenia, ako to vznešene a správne učí Učiteľ anjelský...“

Kristus Pán súc takto povolaný ako Prostredník medzi Bohom a ľudstvom, „smieril svet s Bohom“¹⁰ tým, že „dal seba samého za všetkých na vykúpenie“.¹¹ Obnovil starý priateľský sväzok medzi Bohom a ľudstvom, preto „v ňom máme vykúpenie skrze jeho krv, aj odpustenie heriechov“,¹² lebo „Bohu sa zapáčilo,... že by skrze neho všetko so sebou smieril“.¹³ Kristus Prostredník naozaj podivne nás smieril s Bohom, keď sa Bohu ponúkol za nás ako výkupná obeta, nás skrze milosť priviedol opäť k Bohu, smieril teda aj urazeného, aj urážajúceho, preto plným právom mohol o sebe povedať: „Nikto nepríde k Otcovi, iba skrze mňa.“¹⁴ Preto „niet v nikom inom spasenia, lebo nie je iné meno dané ľuďom pod nebom, v ktorom by sme mali byť spasení“.¹⁵ Florentský snem náuku Písma vyjadril týmito slovami: „Pevne veríme, vyznávame a učíme, že nikdy nikto počatý z muža a zo ženy nemôže byť oslobodený od panstva diabla, iba pre zásluhy Prostredníka medzi Bohom a ľudstvom Ježiša Krista Pána nášho.“¹⁶ Je to teda článok svätej viery, že okrem Krista nieto dokonalého prostredníka. Človek, aj anjel ako stvorenie, nemôže dokonale zadosťučiniť, lebo všetko, čo má, má od Boha. Chýba tu teda prísna spravodlivosť, lebo človek nemôže dať Bohu také zadosťučinenie,

⁷ Luk. 1, 26.

⁸ *Suma teol.* III, ot. 30, čl. 1.

⁹ *Enc. Octobri mense*, 22. Sept. 1891; *enc. Fidentem*, 20. Sept. 1896.

¹⁰ 2 Kor. 5, 19.

¹¹ 1 Tim. 2, 6.

¹² Ef. 1, 7.

¹³ Kolos. 1, 20.

¹⁴ Ján, 14, 6.

¹⁵ Skut. ap. 4, 12.

¹⁶ Denz. 711.

aké vyžaduje jeho nekonečne urazená Vznesenosť.

No človek hoci nemôže byť prvoradým prostredníkom medzi Bohom a ľudským pokolením, môže byť druhoradým. Svätý Tomáš totižto učí, že Kristove zásluhy sú *všeobecnou* príčinou ľudskej spásy; nuž a túto všeobecnú príčinu treba privlastniť jednotlivcom.¹⁷ Človek teda môže nástrojovo spolupôsobiť s Kristom, totižto ako jednotlivá príčina, ktorá privlastňuje všeobecnú príčinnosť Kristovho utrpenia vysluhovaním svätých sviatostí, obetovaním svätej omše, modlitbou, konaním pokánia za seba, aj za iných.¹⁸ V tomto smysle k takýmto prostredníkom treba zarátať najmä novozákonných kňazov. Kým veriaci svojimi modlitbami, zásluhami a zadostučineniami zo slušnosti (*de congruo*) medzi týchto prostredníkov čiastočne (*sec. quid*) môžu a majú byť zarátaní.

V prítomnej ekonomii spásy Kristus používa druhotné, nástrojové príčiny na sprostredkovanie smierenia s Bohom. Tak napríklad vo sviatosti pokánia privlastňuje sa nám silou krvi Kristovej odpustenie hriechov, ak s pokornou ľútosťou prosíme odpustenie. Pri svätej omši, kde sa Kristus obetuje prostredníctvom svojich kňazov ako smierná obeta, vyvoláva v našej duši hlboký cit ľútosť, nakloňuje nám Boha a takto nás pripravuje na dokonalejšie odpustenie hriechov aj na hojnejšie odpustenie trestov za hriechy. K tomu môžeme dodať, že všetky skutky kresťana, ktoré vykoná v posväcujúcej milosti, a v spojení s utrpením Ježiša Krista, majú zadosť činiacu hodnotu pre neho aj pre duše, za ktoré ich obetuje. Kristus vo svätých sviatostiach ako viditeľných znameniach skryl všetky milosti, ktoré potrebujeme vo všetkých životných okolnostiach. Tam je bohatstvo jeho

¹⁷ *De Veritate*, ot. 29, čl. 7 k 8.

¹⁸ *Suma C. Gentes* III, c. 158, 49.

nekonečných zásluh a zadosťučinení, ktoré nám sprostredkoval svojim bolestným umučením. Takto na životnej púti Kristus ostáva vždy s nami pripravený pomôcť nám v každom okamihu.

Pán Ježiš zaslúžil nám tiež všetky milosti potrebné na dosiahnutie nadprirodzeného cieľa a na udržovanie božieho života v nás: „*Požehnal nás všetkým požehnaním duchovným, vo veciach nebeských v Kristu.*“¹⁹ K týmto milostiam patrí: milosť obrátenia, vytrvalosti, sily proti pokušeniam, milosť účelného využívania skúšok, milosť druhého obrátenia, milosť vytrvalosti až do konca života atď. Všetko nám zaslúžil a Kristus Pán nás uisťuje, že dostaneme všetko, čo budeme prosiť od Otca jeho menom, t. j. opierajúc sa o jeho zásluhy.

Kristus Pán je teda všeobecná príčina našej spásy, ktorá sa potom privlastňuje jednotlivcom. Pri tomto privlastňovaní spolupôsobí Kristus človek ako fyzická nástrojová príčina a tiež ako náš zastanca u svojho Otca vždy živý, aby orodoval za nás,²⁰ a pre toto privlastňovanie jeho kňazstvo ostane večné. Preto Kristus nielen *bol* náš Prostredník, ale vo vlastnom slova smysle aj *je* a ním *ostane* na veky.

Asketické úsilie.

Léonce de Grandmaison.

Ako každý iný život tak i život náboženský udržuje a obohacuje sa rozumným pestovaním, *cvičením*; toto sa označuje výrazom askéza. Všetko, čo človeka činí odolným, pevným, silným, čo ho stvára pre dajaký určený cieľ — ako vojaka, bežca, atléta, mudrca alebo svätca — všetko toto je askézou. Náboženská askéza bude teda súhrn vhodných prostriedkov

¹⁹ Ef. 1, 3.

²⁰ Žid. 7, 25.

vycvičiť a pritiahnúť ľudského tvora, aby sa stal milým svojmu Bohu a aby sa s ním spojil. Dejiny dokazujú, že človek vo všeobecnosti bol si vedomý tejto potreby cvičiť sa, aby viedol stále čulý a vzrastajúci osobný náboženský život. Pôda dejín náboženstiev je zatarasená zrúcaninami improvizovaných teórií, preludov, čiastočných a záujmových náhľadov; no i z tohto vyčnievajú určité záväzné skutočnosti, ktoré voľky-nevoľky treba mať na zreteli. Medzi týmito skutočnosťami je aj to, že v každom pozitívnom náboženstve nájde sa vedomá askéza.

Bola helenská askéza (ba i viaceré, ak hľadáme na smer pytagorejcov a náboženstvá s mysteriami); jestvuje askéza mohamedánska, budhistická, hinduská, veľmi složitá a výstredná askézy u národov „necivilizovaných“, ba aj askéza agnostická. Hľadá sa ešte náboženstvo bez askézy.

Netreba ani zdôrazňovať, že všetky tieto metódy nemajú ten istý výsledok a to isté bohatstvo. Zo všetkých kresťanská askéza, o ktorej tu bude reč, je neporovnateľne najúplnejšia, najviac vypracovaná, najpestrejšia. Má svojich učiteľov, svoje príručky, schválené skúsenosťou storočí, má svoje dejiny, svoje spôsoby, ktoré sama utvorila alebo stvárnila podľa svojho. Aby sme poznali jej vyššiu hodnotu, stačí porovnať ju s obdobnými inými ustanovizňami. Aj takí autori, čo najviac dôverujú spôsobom hinduským, ako napr. W. Lutoslawski, priznávajú do očí bijúcu duchovnú výšku kresťanskej askézy.¹ Utvorila svätcov z tých, čo ju heroicky uvádzali do života; prístupná je všetkým ľuďom dobrej vôle a činí z nich „čestných ľudí“, o ktorých Pascal hovorí, že „nik nie je šťastlivejší, rozumnejší, ctnostnejší, milší, ako ozajstný kresťan“.²

¹ Wincenty Lutoslawski, *Volonté et liberté*.
² *Pensées*, č. 541.

Prostriedky duševného života môžu sa rozdeliť na dva druhy, sú najprv také, ktorých cieľ je skôr obmedziť, mŕtvením napraviť „starého človeka“. Iné majú zase kladný cieľ a to utvárať vnútorného, „nového človeka“. Tieto metafory, ktoré sú už zaužívané od čias svätého Pavla, nás upozorňujú na to, čo je vlastne základom asketického úsilia; majú tiež tú výhodu, že pod ich výrazným názvom možno zaradiť aj také rozličné veci, ako sú skutky najvnútornejších ctností a zriekanie aj trýznenie telesné. Článok viery o prvom páde nám vjadruje túto koncepciu, ktorú predcitovali a prakticky pripúšťali nábožní ľudia všetkých čias. Aj tí, čo nemali svetlo zjavenia, cítili akosi, že v terajšom ľudstve je čosi, čo robí prekážky duchovnému vzletu, a že preto je potrebné bojovať. Verili tiež, že je v nás viac menej vyvinutý zárodok života vyššieho, lepšieho, v určitom smysle božieho.

Slovom človek cítil, že keď sa má spojiť s Bohom, keď sa mu má stať príjemný, keď ho má účinne prosiť, verne mu slúžiť, keď ho má čisto milovať — a toto je celé náboženstvo —:

*súc telom, hmotou musí sa zduchovníť, —
súc hriešnikom, vinníkom, kajúcnikom, musí sa očistiť;*

súc hrubý, nevedomý, prostý, dieťa — ale predsa žijúce, povolane, schopné spojenia s Bohom — musí sa vychovávať, stvárňovať, zveľaďovať a má byť ako by znovu stvorený. Tejto poslednej potrebe zodpovedá cvičenie sa v ctnostiach; predchádzajúcim potrebám zase askéza ozaj umŕtvujúca, pokánie. Oba spôsoby však vychádzajú zo skutočnosti, ktorú sme práve uviedli, a oba používajú pre rozličné prípady ten istý spôsob, spočívajúci v ťažkých cvičeniach, ktoré si ukladá vôľa ako namáhavé a prísne. Cvičenia tieto, i keď pripadajú ako

obmedzovanie, v konečnej výslednici ich cieľom je duchovný rozkvet, vyšší a lepší život.³

Píšuc tu o kladnom pokroku v duchovnom živote a najmä o tom, ako nadobudnúť ctnosti, nie je našim zámerom zmieňovať sa o pôvode týchto ctností, či sú vliate alebo získané, ani o tých nadprirodzených popudoch, čo ich zväčšujú, lež iba o osobnej, dobrovoľnej spolupráci s dielom milosti v nás. Túto účasť ľudskej vôle v práci nášho posvätenia nemôžeme zapierať; tuná iba o nej sa rozpisujeme. Nezabúdajme však, že táto účasť v nijakom smysle slova nie je prvá. Kresťanská pravda neprotiví sa v nijakom inom bode tak rozhodne učeniu stoického, budhistického alebo novobudhistického, podľa ktorého spása by bola iba v nás a každý človek sám si je činiteľom svojho osudu.

Boh sa nesnížuje k takým vysokým dušiam! *

My kresťania zakladáme si na jeho добрote, nie na spravodlivosti. Najmä nespoliehame sa na svoju spravodlivosť a na svoje úsilie. Keby sme to teoreticky zapierali, znamenalo by to vylúčiť sa z náboženstva. Lahko sa však na to zabúda v praxi a v rezolúciách i v životných plánoch vyznáva sa „pelagianizmus“, ktorý zavrhuje naša viera. Táto dôvera, že dostačujú vlastné skutky, je jeden z najmenších, najmenej zbadaných spôsobov ľudskej pýchy; ním sa najskôr naruší podstatný poriadok, ktorým rozumný tvor viaže sa ku svojmu nanajvyšš láskavému Stvoriteľovi. V takomto prípade modlitba je povrchná, roztržitá, bez toho prízvuku, čo ju

³ Táto črta konečného optimizmu: *umŕtvovaním k čulejšiemu a k vyššiemu životu* zásadne rozlišuje kresťanskú askézu od budhistickej, ktorá v pôvodnej podobe cieľi iba k akémusi „*vyslobodeniu*“, chce odstrániť každú túžbu a pravdepodobne každé vedomie. A v tejto práci, čisto zápornej, budhista spolieha sa iba na seba, čo je druhý základný rozdiel medzi ním a kresťanom.

činí plodnou. Prirodzené sily sa nebezpečne vyvyšujú; hovorí sa o nich, ako o jedinej, skutočnej pomoci, ktorá zaváži:

*Ó srdce, nespoliehaj sa na nikoho v boji,
do ktorého ťa uvrhuje túžba!*

Nečakaj, že ťa dakto oslobodí:

Bojuješ kdesi, kde ťa nik nemôže nasledovať.

Si vždy samo, porazené alebo víťaz.⁴

Tento príkaz stoicizmu je celkom v protiklade s kresťanským náhľadom: „A ja vám povedám: Pýtajte si, a dá sa vám, hľadajte, a nájdete, klopte, a otvorí sa vám... A keď kto z vás pýta si od otca chleba, či mu dá kameň? Alebo rybu, či miesto ryby dá mu hada? Alebo keď bude si pýtať vajce, či mu podá šťúra? Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dobré dary dávať svojim deťom, čím viacej Otec váš nebeský dá dobrého ducha tým, ktorí ho prosia.“⁵

Nuž treba ešte prosiť Otca a na neho sa spoliehať. Dôležité je toto pripomenúť predtým, ako budeme chváliť, pravda, podľa zásluhy, cvičenie ľudskej vôle, ktorej pomáha a ktorú povzbudzuje milosť. No vôľa má moc jej odporovať; milosť božia však vôľu nijako neoslobodzuje od úsilia, od boja, od toho, aby premožla odpor, aby s námahou ovládala svoje túžby. Tieto cvičenia sú rozličného ducha, kladné alebo záporné, zdĺhavé alebo náhle, trpné alebo útočné.

Najobratnejší súčasní psychologovia pousilovali sa teoreticky usporiadať tie črty, ktoré sú obyčajne porostrusované alebo iba naznačené ako životné skúsenosti u duchovných autorov. Od Palladie a Cassiana, ktorí sossbierali učenia „Otcov púšte“, od svätého Gregora a svätého Bernarda, svätého Bonaventuru a pôvodcu *Nasledovania*, svätého Ignáca z Loyoly a svätého

⁴ Sully-Prudhomme, *les Solitudes*.

⁵ Luk. 11, 9—13.

Františka Salezského až po našich súčasníkov Msgr. K. Gaya a pátra F.-H. Fabera je málo čo i najjemnejších postrehov, ešte menej rozličných praktických pokynov a rád, ktoré by boly unikly kresťanským askétom. Vo veľmi vychválenej, ináč však jasnej a prehľadnej knihe o Výchove vôle Július Payot sossbieral a zlaicizoval značný počet týchto poučiek a podoprel ich miestami mravnými smernicami starých autorov. Viliam James, ktorý podľa môjho náhľadu v tomto prevýšil ostatných súčasných psychologov, rád uznáva, čo vďačí duchovným pôvodcom. Mohly by sa učiť — a vec by nebola bez záujmu — poznámky k jeho najkrajším stranám tak, že by sa vybraly texty z našich katolíckych autorov.

Nech nečakajú odo mňa, že tuná podrobne opíšem plán asketického zápasu, známy ináč všetkým v jeho základných črtách a v hlavných stupňoch: očistenie, pozdvihnutie a (kde askéza je iba podmienkou) pretvorenie.

Preložil *Dr. Beňuška.*

Sloboda lásky dieťaťa.

Richard E g e n t e r.

Len dieťa je naozaj slobodné; lebo sluha nezostáva v otcovom dome.¹ V božom detstve dostáva sa nám slobody od hriechu, smrti a večného trestu; v ňom obnovuje sa v človeku pôvodný obraz boží. Niet väčšej, podstatnejšej podobnosti ako podobnosť dieťaťa. Keď však podľa výroku Otcov podobnosť božia najzjavnejšia je v slobode ľudí, tak človek, pozdvihnutý k hodnosti dieťaťa božieho, vlastní najvyššiu slobodu, aká je len možná na zemi. Človek ako dieťa božie stráca poddanstvo stvorenia, ktoré je mu bytostne vlastné, získava Boha, — hoci

¹ Porov. Ján 8, 35.

je stvorením — a ako taký ostáva aj sluhom božím — čo aj je tu moc, ktorá ho ako dieťa drží v jeho dojmavej bezmocnosti voči Otcovi. „Tak len možno opísať slobodu ako slobodu detstva božieho, a len tak môže byť pevná. Aby sa tak iba vtedy uvoľnily všetky kĺčom postihnuté údy a všetky putá. Sloboda jestvuje len ako božia mohutnosť.“² Keďže posledné vystavenie sa nebezpečenstvu nehrozí človeku od sveta, ale od Boha, preto tu máme v rukách koreň všetkej slobody. Ako omilostené dieťa človek už vopred vypočúva sudcovský výrok boží a stojí — dokiaľ ostáva dieťaťom božím — už po pravici Otcovej, v radoch zachránených. Nehrozí mu už nebezpečenstvo od Boha, ale je v nebezpečenstve na zemi pre seba samého; aby v ňom obstál, Otec mu nikdy neodoprie účinnej pomoci. Vo vzťahu dieťaťa na Otca dokonáva sa, nakoľko je to možné, pomer-my-, príznačný pre každé osobné stretnutie.

V detskej láske je prekonaný definitívne a od koreňa každý zákon. Ako v jednej kapitole shrnuté je v nej každé kusé dielo zákoných predpisov (Hieronym). Pretože dieťa z nádeje na dedičstvo prejde k vlastneniu Otca, bude jedno s otcovským zákonodarcom a samo sebe zákonom. Oblúbená myšlienka a spolu vrchol etiky majstra Eckharta je, že Kristus ako Syn by bol samosprávny, lebo neslúži ani Bohu ani stvoreniu, ale ako Syn miluje Boha. „Tak je láska najvyššia forma samosprávy.“³

Sloboda dieťaťa je sloboda lásky. Samo v sebe patrí človeku voči božej velebnosti pocit odstupu a vzdialená túžba hlbokkej úcty a taktiež trasúcej sa poslušnosti služobníka, ktorý je si povedomý viny. Z temnej ostýchavosti prirodzenej nábožnosti vyšvihuje sa žiarivá a slobodná nadprirodzená láska dieťaťa. Boh pozdvihol nás v milosti až k výšinám svojho ži-

² A. D. Müller.

³ O. J. Hartmann.

vota a povzbudzuje nás vo svojom evanjeliu, aby sme ho milovali úprimne ako dietky otca, nie, ako skutočné dietky. Sám dáva nám k tomu do srdca svojho ducha a s ním silu a horúci prameň tejto lásky.⁴ Konečne z údivu nad tým, že tak môžeme milovať Boha a museli by sme ho tak milovať, — Boh nám môže rozkázať milovať — táto láska je už v nás účinná, i keď naše povedomie z toho veľa nepocituje, i keď sa pridržame rozhodnutia nedať sa odtrhnúť od tejto lásky božej nijakou mocou a vábením sveta; z tohto údivu prejdeme k pochopeniu, že milá sloboda dietok božích predstavuje posledné nadprirodzené stupňovanie náboženskej slobody a tým každej ľudskej slobody. Láska dieťaťa nespôsobuje len slobodu; len čo je tu, je slobodou. Sloboda dieťaťa je sloboda v živote a k životu, ktorý sa začal v milosti a dovŕši sa v sláve, v plnosti večného šťastia. Táto pravda, nezmocňuje sa nás na zemi svojou celkom oblažujúcou váhou len preto, lebo ju odníma závoj viery bezprostredného nazerania a skúsenosti a odkrýva sa len v neobyčajnom mystickom zážitku niekoľkým vyvoleným — aspoň čiastočne. Tu nedostáva sa slov, cit neodrží svoj krok; ale viera vie o tej skutočnosti. Ponad prikázanie a živú vieru vedie cesta k hlbšiemu ponímaniu vznešenej slobody dietok božích.

Zaiste aj božiemu dieťaťu a jeho láske ostáva povinnosť slúžiť Pánovi a táto služba tu na zemi uberá sa cestou kríža. Ale platí jedna z oných pekných „trstinových“ právd kresťanského životného cítenia, ktorá bola vyjadrená vo všetkých storočiach, že služba lásky je kráľovská služba. Tak zaiste služba Kristova v jeho pozemskom zbavení sa synovskej hodnosti neškodila, tak zaiste ostáva služba lásky plná kráľovskej hodnosti a slobody. „Slobodná

⁴ Porov. Rim. 5, 5.

poroba je u Pána, slobodná služba je tu, kde sa neslúži z prinútenia, ale z lásky.⁵ Kľúč pre pochopenie hrdej vety: „Deo servire regnare est — Bohu slúžiť znamená kráľovať“, nám naozaj najkrajšie podal R. Guardini v tajomstve božieho detstva: „Rozkaz tu dáva život, pomáha životný vzrast a poslušnosť je dôverná, spásu očakávajúca láska. Rozkazovať v poslednom slova smysle znamená byť Otcom; a poslúchať: byť dieťaťom. Tu premieňa sa chladná jasnosť zákona v horúci čistý život a sklúčená poslušnosť stáva sa slobodou dietok božích, v ktorej je odstránený všetok strach.“ Tak vyslovuje kresťan radostné „áno“ ku svojej službe pred Bohom; lebo je to „áno“ k slobode lásky. „To je naša nádej, bratia, že budeme oslobodení od slobodného, a urobí nás sluhami, pretože nás oslobodí; lebo boli sme sluhami žiadostivosti; oslobodení stávame sa sluhami lásky.“⁶

Prel. A. Bagin.

Dobrá rada nad zlato.

Dr. Michal Myslavský.

Čakal som v predsieni veľkého pána na audienciu. Bolo tam viacej ľudí. Ticho, nikto neprehovoril ani slovička. No každý sa pripravoval na prijatie. Tvár si formoval asi podľa toho, čo tomu veľkému pánovi mal povedať, alebo o čo ho chcel poprosiť, aby to vari naznačil aj mimikou. V hĺbinách duše uvažoval, čo povedať a ako to povedať, aby dosiahol výsledok. No najviacej ma prekvapila atmosféra bytu tohto veľkého pána. Akési umelé silencium, premyslené alebo hádam nedobrovoľné pretváranie, jeho láskavo elegantný súhlas so všetkým, z ktorého každý mohol vyčítať, že dačo iné myslí a naozaj aj dačo iného

⁵ Svätý Augustín.

⁶ Svätý Augustín.

urobí. Bolo to ovzdušie, v ktorom by človek duševne zahynul, keby nemal nádej na vyslobodenie. A tu mi prišla na um myšlienka, že naozaj treba mať súcit s ľuďmi, ktorí nesú veľkú zodpovednosť za veci, ľudí alebo udalostí, slovom s ľuďmi, ktorých svet pomenoval šéfmi. To sú ľudia opustení, ponechaní na seba alebo podliehajúci vplyvu určitej skupiny ľudí, ktorí môžu na nich vplývať dobre alebo zle.

Osamotenosť, ťažkosť pri získavaní presných a verne dôverných zpráav má u zodpovedných ľudí svoje hlboké príčiny. Prvou z týchto príčin je zaiste povaha šéfa. Pri usporiadaní alebo vedení vecí nerád sa opiera o radu ľudí, ktorí úzkostlivo vážia dôkazy pre a proti a napohľad zdajú sa byť posmešní, lebo aj malučkostiam prisudzujú dôležitosť. Šéf miluje ľudí prostorekých, čo sa rýchlo rozhodujú a orientujú, ktorí za svojim tvrdením stoja aj vtedy, keby im to bolo na škodu. Nemôže predsa vypočúť mienku celého sveta, on potrebuje americkou rýchlosťou získané zpráavy a súčasne aj rýchle rozhodnutia. To vyžaduje úrad, postavenie. No a stáva sa, že zodpovedný muž zaľúbi sa do svojho postavenia, koná všetko priamo vášnivo. Tým, pravda, začne lipnúť na vlastnom úsudku a nakoľko je človek, veru je rád, keď ho niekto chváli alebo so všetkým, čo koná, súhlasí. A tak sa stáva, že obklúči sa ľuďmi, ktorí mu vyhovujú vo všetkom. Zvolí si radcov, ktorí mu tak radia, ako sám chce, a to sa mu veru páči. Takíto radcovia sú umelcami v päťolizačstve a v pretváraní.

Nuž a ktože by z nás mohol povedať, že sa nezaliečal autorite, predstaveným? Veď už dieťa v rodine tak rozpráva pred rodičmi, aby si ich naklonilo, aby dostalo dar, ktorý mu slúbili alebo po ktorom túži. A v škole, ach, koľko pravdy je v tých rečiach k pánom učiteľom alebo k pánom profesorom? Tie služby a všelijaké pozornosti vo väčšine prípadov nie

sú ničím iným ako nanútenou pretvárkou. No táto pätolizačská neúprimnosť a pretváranie nechýba ani v kruhoch cirkevných. O politickom živote ani nevravím, lebo tam medzi pretváraním a pravdou dosť často fažko rozoznať.

A čo je pre takého šéfa najškodlivejšie je vrodené umenie podriadených nepovedať mu vždy všetko. Lebo keby sa mu povedalo všetko, prišiel by hádam do zlej nálady a podriadený do prípadnej zlej situácie a hádam stratil by u šéfa dobré oko. Kým s polopравdou namýšľa si zvaliť na seba aspoň čiastku slávy šéfovej, len nie jeho zodpovednosť, ktorá, pravda, je podmienená poznaním pravdy. Taký informátor informuje tak, aby to pre neho vypálilo vždy dobre. Nuž ale načo a prečo informovať alebo radiť predstaveným? Kde je to napísané? Je to ponajprv povinnosť predstaveného, šéfa, aby sa sám informoval. Keď mu teda poviem pravdu, ktorú nerád počuje, doplatím na to len ja. Preto radšej nič, ako také polovičaté radcovstvo. Ponechajme šéfov v ich osamotení.

No pre verejný život nie je nič škodlivejšie ako opustenosť vo chvíli, keď človek potrebuje s niekým sa poradiť. Najlepšie to vari vidieť pri vojsku a vo vojnách: Keď im chýbajú denné presné informácie o situácii na bojiskách, vojna je prehratá. Preto presná informačná služba má v boji rozhodujúcu úlohu. Nepravda je vždy zradou a takto aj prehrou. Preto dobrý vodca, dobrý predstavený usiluje sa vymaniť z osudného kruhu nevedomosti a poloprávd, ktoré sa mu priamo alebo nepriamo nanúkajú. Získa si ľudí úprimných, otvorených a verne oddaných, lebo stála úprimná otvorenosť je dušou pravého poriadku a pokoja.

Radiť niekomu, najmä dobre radiť, je úkon kresťanskej lásky. Nuž a keď si tak všimneme život v Cirkvi, veru toto rozšírenie lásky chýba na mnohých miestach. Koľkí pápeži, koľkí

biskupi a predstavení našli svoj životný križ v takom osamotení, keď nebolo nikoho, čo by im bol poslužil dobrou radou!

A kde je chyba? Chyba je v tom, že úkon lásky zužujeme na kruh priateľov, spolku alebo vzájomnej pomoci, ktorá zvyčajne plodí lásku k bližnému. Niekedy si zasa myslíme, že láska je zhovievavosť predstavených k poddaným a hádam nám ani nepride na um, že aj poddaný k predstavenému má mať lásku. A keď vieme, že aj to má byť, potom takáto láska dostáva formu akejsi podpory, vzdania sa alebo poslušnosti. Ale takáto trpná poslušnosť nie je kresťanskou poslušnosťou. Láska má aj inú tvár, láska vie byť podnikavá, prezieravá, predvídavá, láska vie radiť. Dobre to vidíme v živote svätého Pavla, ktorý svoj život stotožňoval so životom podriadených, ktorý sa im vedel sveriť so všetkým, no, pravda, aj od nich žiadal, aby k nemu boli úprimní, aby sa mu so všetkým sverili. Poslúchal svätého Petra, miloval ho ako svojho šéfa, a jednako vedel mu odporovať vidiac, že ako predstavený mal názor, ktorý by bol býval hatil šírenie evanjelia medzi pohanmi. Nebál sa napomenúť ho, poradiť mu.

Ale nezabúdajme, že radiť, informovať nadriadených ešte neznamená ich viesť, čo by aj jemne a nepozorovane. Nadriadený v každom prípade ostáva nadriadeným; môže a nemusí prijať radu alebo mienku. On vidí situáciu s vyššieho hľadiska a preto môže sa stať, že jednotlivá rada stratí svoju hodnotu, keď sa pridá k mnohým iným radám a názorom. Predstavenému tiež náleží upevniť spojivo prítomnosti s minulosťou, aby bol zaistený mierny, ale istý tok života v duchu osvedčených skúseností. Kto nepozná túto zásadu, je nebezpečenstvo, že jeho práca bude alebo príliš prenáhlená alebo farbavá, pomalá. Podriadený teda informuje, radí, ale neriadi.

Keď takto podriadený svoju povinnosť vykonal, môže byť spokojný, nemusí sa báť, že vykonal veľa alebo málo. Šéf bol informovaný, vie o všetkom, a to stačí.

Nuž a keď aj po našich radách a správach nariadi voľačo opačné, to znamená, že mu niekto lepšie poradil alebo dáva nám na javo, aby sme mlčali: hádam dobro celku vyžaduje, aby sme sa zriekli svojich rád a úsudkov. A keď sa mylí, aj vtedy má právo na našu poslušnosť, iba ak by išlo o rozkazy, ktoré by škodily dobrej celku. Čo sa stane potom, bude dobre, hoci to nebude súhlasíť s našim názorom.

Františka Lechnerová, zakladateľka Kongregácie Dcier Božskej Lásky.

Dcéry božej Lásky z Trnavy.

Každá doba, každé storočie vyznačuje sa túžbou po duševnej obrode, plynúcej z niekto-rej mravnej trhliny — ochablosti. Veľká duševná bieda javila sa v minulom storočí najmä u služobných dievčat, ktoré zvlášť vo vire veľkomesta boli vystavené všetkým mravným nebezpečenstvám i telesným a hmotným bledam.

Týmto bledam odpomôcť vzala si za životný program šľachetná panna Františka Lechnerová. Narodila sa v bavorskom meste Edlingu 2. januára 1833. Od mala bola nadchnutá za ideály svätej Cirkvi, najmä za rehoľný život. Ako učiteľka zriadila niekoľko dievčenských vyučovacích a výchovných ústavov; ale jej horlivá snaha nebola tým uspokojená. Františka túžila za vyššími vecami, túžila po činnosti, ktorá by priniesla veľký duševný ošoh súčasnej spoločnosti a prospela Cirkvi, národu aj jednotlivcom. Ostrým duševným pohľadom prenikla hlbokú priepasť, v ktorej sú slúžky veľkomiest, ponechané na seba bez akejkoľvek duševnej opory, hnané do hriechu a zúfalstva mnoho ráz i veľ-

kou biedou hmotnou. Tu videla veľké nepreorané pole krásneho účinkovania. Vedená vnuknutím božím, nadšená a smädiaca po záchrane duší, na tomto poli položila ruku na pluh a s milosťou božou verne spolupôsobiac svojim vznešeným príkladom pripútala k sebe zástup veľkomyselných panien, ktoré podnes kráčajú v jej šlapajach a obetujú sa pre dobro bližného.

V znamení hesla „*Všetko pre Boha a pre chudobných*“ založila 21. novembra 1868 vo Viedni svoju rehoľnú spoločnosť, ktorej sa dostalo hneď biskupského schválenia a o niekoľko rokov aj trvalého pápežského schválenia.

Meno spoločnosti je: *Kongregácia Dcier božskej Lásky* a jej hlavný cieľ: pomáhať *služobným dievčatám v ich telesných a duševných biedach*. Služky v čase nezamestnania alebo neschopnosti pracovať sú prijaté v Kongregácii do takzvaných *Mariánskych ústavov*, ktoré Matka Františka zakladala v každom väčšom meste. Dievčatám dostane sa tu zadarmo zaopatrenia, stavu primeraného vyučovania a cviku v potrebných prácach, dokiaľ znovu nezačnú slúžiť. Sestry venujú sa im s najväčšou láskou a sebaobetovaním. Mimo tohto cieľa zaoberá sa spoločnosť tiež výchovou a vyučovaním dievčenskej mládeže. Týmto vznešeným ideálom venujú členky mimo posväcovania svojich vlastných duší všetky svoje fyzické a duševné sily.

Spoločnosť sa za krátky čas rozšírila do všetkých okolných hlavných miest. Sama zakladateľka uviedla členky do Pešte, Prahy, Brna, Opavy, Sarajeva, kde vznikly Mariánske ústavy. Založila tiež veľmi mnoho drobnejších výchovných a vyučovacích ústavov.

Na Slovensko spoločnosť uviedla tiež sama zakladateľka. Prvý dom bol zriadený vo *Veľkých Levároch* zásluhou grófa Wengheima na počesť zomrelej grófkky Huberty — Hubertinum zvaný. V ústave bola zriadená ľudová a meštianska škola.

Ostatné domy na Slovensku zriadené boli až po smrti zakladateľky, v nasledujúcom poradí:

Prievidza r. 1907, činnosť výchovná a vyučovacia.

Spišská Sobota r. 1909, činnosť výchovná a vyučovacia.

Trnava, ústredný slovenský dom, sídlo provincie. Založený bol v roku 1925. Zriadený je v ňom Mariánsky ústav, sirotinec, mimo toho vychováva si tu provincia rehoľný dorast — kandidatúra — noviciát.

Dolnia Krupá — kláštor Jozefinum, zal. r. 1926, činnosť vyučovacia a výchovná.

Krupina, zal. r. 1935, činnosť výchovná.

Podolie nad Dudv., zal. r. 1937, činnosť vyučovacia a výchovná.

Útulok svätého Jozefa v Trnave — zriadený r. 1937 pre dámy penzistky.

Michalovce, zal. r. 1941, činnosť vyučovacia a výchovná.

Kongregácia je nateraz rozšírená v Európe, v Severnej a Južnej Amerike.

Matka Františka zakladateľka Kongregácie zomrela po mnohoročnej obetavej činnosti smrťou svätých 14. IV. 1898 — v roku svojho veľkého života.

Jej vďačné dcéry plniac verne jej odkaz, usilujú sa nasledovať ju v modlitbe, sebazaprení a v horlivosti o duše.

Kongregáciu spravuje po smrti zakladateľkinej generálna predstavená, volená generálnou kapitulou. Nateraz je ňou Matka M. Agnesa Fischer. Ústredie Kongregácie je vo Viedni, Jacquingasse č. 12-14.

V jednotlivých štátoch má Kongregácia svoje provincie na čele s provinciálnou predstavenou. Slovenskú provinciu spravuje provinciálna predstavená Matka M. Alexandrina Maďarová so sídlom v Trnave, Emmerova ul. č. 28.

Pluralitas formarum.

Prof. Dr. J. F. Babo r.

Ľudská duša je entelechiou ľudského tela, lež preto predsa len sa dejú v organickom živote človeka biologické úkony, ktoré nie sú duševne uvedomované (blud nedávnych „zlepšovateľov“ budúceho „vyššieho človeka“) ani podrobené vôli (blud kedysi *Stahlov* o imputabilite fyziologických funkcií); ale popri tom predsa len prichádza tiež k platnosti forma corporeitatis (svätý *Tomáš Akv.*, *OP*, a ctih. *Ján Duns Scotus*, *OFM*). Ak sa uvoľní zrelá vaječná bunka z vaječníka a pláva v tekutine brušnej dutiny, nie je už pod vplyvom entelechie, teda u človeka duše; a podobne aj celkom vyvinutá a uvoľnená semenná bunka; táto potom tiež nepodlieha entelechii, u človeka duši: ani mužovej ani u ženy, keď už bola vpravená do jej organizmu (pošvy). Preto netreba prisudzovať ovulu vegetatívnu a semenu animálnu entelechiu alebo budúcemu plodu (foetus) najprv vegetatívny a potom animálny princíp postupne, a to dokonca so zrušením (*corruptio*) prvej po nastúpení druhej, ako si to predstavoval svätý *Tomáš Akv.*; a napokon pristupuje (stvorením) ľudská duša (*animatio foetus*). Ovulum (vaječná bunka) aj spermatozoum (semenná bunka) sú po uzretí pred vzájomným splynutím pri oplodnení (*fekundácii*), ktoré vedie k počatiu jednoducho explantátmi. Nechutný židovský vtíp „koľko ľudských duší zaschne v ejakuláte pri každej polúcii“! vyvrátil už pádne svätý *Tomáš Akvinský*. — Krvné bunky v živej krvi vnútri cievy živeho človeka (a zvierata) podliehajú príslušnej entelechii, ale v extravasáte nie, a tiež sa celkom ináč chovajú *in vivo* a *in vitro* (tuná podliehajú už iba fyzike a chémii). A tak aj pri najprvších ontogenetických (embryonálnych) pochodoch sa vystačí tiež s čírou forma corpo-

reitatis; tak to môže byť (princiipiálne) a tak to aj je (de facto), aspoň v niektorých prípadoch. „Siamské“ (= viac-menej srastené) dvojčence sú (psychologicky) dvaja ľudia práve tak, ako keby sme dvoch ľudí chirurgicky sošili. Ale v prípadoch, kde jedno z dvojčencov sa úplne vyvinie, lež druhé priebehom vývoja klesá iba na číry privesok prvého (nevhodne takzvaný „parazit“), nemá tento zredukovaný blíženec nijakú ľudskú dušu; keby bola bývala prítomná pred srastom (a viac-menej silným pohltením od prevládajúceho foetu) v tomto na svojej individualite sekundárne potlačenom zárodku, kde sa podela? Opustiť svoje telo nemohla, nakoľko nezomrela, a rozplynúť sa v čirej forme corporeitatis, ktorá zostáva aj v tom „parazite“, tiež nie, lebo to je absurdum. Čo teda ostáva? Jediná plauzibilná predstava je, že v tom „parazite“ animácia nikdy nenastala (t. j. do neho nijaká ľudská duša nebola prístvorená). Katolícka Cirkev je od prvopočiatku neomylná vo svojej praxi, aj v dobách, keď ešte profánne vedy nestály na dnešnej výške, a vyhovie vždy aj pre celú budúcnosť ľudstva aj s neviem akým ešte možným pokrokom vedeckých výskumov. Dokladom toho sú tiež rozličné indikácie pre podmienený krst u pochybných zrodencov: Si tu es vivus, si non es baptisatus (pri nezreteľných „siamských“ dvojčencoch), ego te baptizo etc. V katolíckej Cirkvi vládne Duch svätý.

V poslednom čase nastala ťažká, hoci zbytočná, komplikácia descendenčnej teórie mendelistikou. R. 1859, kedy vyšlo *Darwinovo* dielo o pôvode druhov, vyšla aj tohoročná rektorská prednáška *P. Albána Stolza*, ktorý bol profesorom pastorálnej teológie vo Freiburgu im Breisgau: to je prvá mendelská publikácia a to pred *Mendelom*, ktorý publikoval v rokoch 1865 a 1866. *Stolz*, *Mendel* a neskôr *Morgan* (v Severnej Amerike) vyšetrili podrobne zákonitosť,

ktorou sa riadi prenášanie ojedinelých vonkajších znakov u rastlín a zvierat (i človeka), ktoré však nijako nepatria do druhej konštitúcie. (Mačka je mačka a mačka ostane, či už je biela, čierna, trojfarebná, bodkovaná, pruhovaná atď.) *Morgan* vyšetril mikroskopické (cytologické) podrobnosti tejto dedičnosti (v úzkom slova smysle). A tu vystúpili naraz početní hypermendelisti, ktorí vyhlásili tieto pochody, pravda, neprávom za jedinú biologickú zákonitosť v otázke druhov, vlastne zapreli druh a celú sústavu vôbec; tvrdili, že ani indivíduá vlastne v prírode neexistujú, ale len ojedinelé znaky, ktoré sa kombinujú podľa mendelských pravidiel. Zabudli na konštitúciu druhov (i ostatných kategórií sústavy, ako je rod atď.), ktorá, pravda, mendelskej zákonitosti nepodlieha, ale riadi sa svojou vlastnou, vyššou a pravou zákonitosťou (nielen podriadenými pravidlami). Mendelisti, pravda, príliš jednostranní, nemôžu pripustiť, t. j. pochopiť, činné prispôsobenie organizmov (na zmenené životné podmienky); ale my vieme, že toto prispôsobenie jestvuje a môžeme v tom smere konať dôležité pokusy s kladnými výsledkami. Teda v skutočnosti nie je kolízia medzi mutáciou (transmutáciou) ústrojencov a mendelskými zjavmi. Do svojich prostriedkov, ktorými príroda udržiava (v istých značných medziach časových aj miestnych, geologicky a geograficky) stálosť (konštantnosť) druhov, nám sama nedovoľuje nahliadnuť, a pokusnou cestou sa taký základný problém ani nedá riešiť. V staroveku sa tento princíp označoval grécky slovom diadoksé a v stredovekej scholastike transmissio. Až v druhej polovici 19. storočia zaviedol *F. Galton*, odborník v štatistike, synovec *Karola Darwina*, do biológie pojem a názov *dedičnosť*; ale ako je známe uznal za potrebné dôsledne hovoriť a písať *prírodná dedičnosť* (natural heredity), aby vyhol nedorozumeniu. Nedávno sa *F. Lenz*, ktorý sa

zaoberal „vyšším mendelizmom“, preslávil týmto výrokom: Katolícka Cirkev učí blud svojim dedičným hriechom, lebo moderná veda dokázala, že získané vlastnosti sa nededia! Zabudol pritom: 1. že premárnený majetok nemôže nik odkázať svojim potomkom, 2. že stratená akákoľvek vec nie je vlastnosť, 3. že táto strata nie je nič získaného; teda veľmi dokonalá sústava nesmyslov. Nie menej z tohto celého prípadu jasne vidieť, ako ľahko môže nastať pri našej biologickej dedičnosti zámena s právnickou dedičnosťou; tento názov nebol šťastne volený, pripojené určenie prírodná dedičnosť od *Galtonových* čias je zabudnuté, a tak sa otvára brána nepresnostiam (prinajmenšom). Dneska už na tom nemožno nič zmeniť; táto terminológia ovláda už celý svet, ale je to a ostane podstatná nevýhoda. *Stolz-Mendel-Morganská* regularita dedičnosti (drobných vonkajších znakov) je hlavne mechanická (vehiculum prenášaných vlastností), ale v podstate tiež predsa len vitalistický zjav. *Paula Hertwigová* sobrala roku 1927, čo bolo do toho času známe z mendelistiky, a vyhlásila celú túto vec za číry mechanizmus, a to s výslovnou výstrahou, aby biológovia nehľadali za tým nijakú reguláciu! Len čo nastane prelomenie primitívnych mendelských regulí autonomnou zmenou znaku (mutácia génu), je koniec mechanizmu, vitálna regulácia (entelechická) je hneď zrejماً. Evolúcia čiže descendencia sústavných skupín sa deje síce zrejme podľa myšlienkového plánu, t. j. nie chaoticky a naslepo; ale nie strojove, ale životne. Môžeme do toho v niektorých vhodných prípadoch umele zasiahnuť s veľmi dobrým výsledkom: vypestovali sme jablká a hrušky s výdatnou šťavnatou dúžinou, ktorá v prirodzenej povahe jablone a hrušky neväzí s nijakou nevyhnutnosťou; a takýchto prípadov je mnoho. Evolúcia organizmov nie je kumulácia mechanických a chemických sústav, hoci sa teraz zbytočne aj toto do biológie zavlieka. (Pokrač.)

Dôstojná príprava na prijatie najsvätejšej Sviatosti.

Svätý Tomáš Akvinský, OP.

Je veľmi žiadúce, aby sme nepristupovali k takému hodnému a vznešenému chlebu, totižto k samému Pánovi všetkých, nerozmyslene a nepobožne, ale tak ako sa na takú Sviatosť patrí. Písmo sväté hovorí: „Kňazi, ktorí pristupujú k Pánovi, nech sú posvätení, aby ich neusmrtil“;¹ a vzťahuje sa to tiež aj na iných. Naša príprava na hodné prijatie svätého tela môže byť trojaká. Lebo, keďže je najčistejšie, naplnené živým Bohom a jednotné, je potrebné, aby prijímajúci bol trojako pripravený, totiž plnosťou viery, ako hovorí učiteľ národov: „Pristúpme s pravým srdcom, s plnou vierou...“;² s pravým srdcom čiže s pravým vedomím bez pochybnosti; s úplnou vierou čiže veriac s dokonalou vierou, čo nevidíme, totižto — celý Kristus je pod spôsobom chleba a vína, pravý človek a pravý Boh. Ale odmena — podľa Písma svätého — bude veľká: „... Veriaci v Krista, ktorého nevidíte, budete plesať nevysloviteľnou radosťou.“³

Druhá podmienka pre hodné prijatie svätého tela je veľká čistota. Lebo sa sluší, aby nádoba, prijímajúca najčistejšie telo, bola tiež čistá. „Vezmi jednu nádobu...“;⁴ akosi jedinečne a vznešene čistú. Tak hovorí tiež apoštol v Liste k Židom: „Nádoba táto sa nazýva zlatou nádobou.“ Sluší sa, aby srdce, ktoré má prijať nebeský chlieb, bolo čisté ako zlato. Podobne napomína tiež pápež Alexander: „Medzi sviatosťami nemôže byť nič vznešenejšieho nad Kristovo telo a krv Kristovu; nijaká obeta nie je významnejšia, lebo prevyšuje všetky; ktorá sa má obetovať s čistým svedomím a prijímať s čistým úmyslom.“ A Hugo od svätého Viktora: „Čisté svedomie je, keď nie je spravodlivo obvinené z minulosti, keď nemá nezriadenú lásku v prítomnosti a má spravodlivú vôľu do budúcnosti.“

U evanjelistu Matúša čítame: „Jozef pýtal si telo Ježišovo... a zavinul ho do čistej plachty.“ Do čistej plachty zavinie Ježiša, kto ho prijme s čistou myslou. V tom má tiež koreň zvyk v Cirkvi, že oltárnu Sviatosť neslávime na plátne hodvábnom alebo zafarbenom, ale na čiste ľanovom. Tieto tri vlastnosti sú nám príkladom trojakého očistenia. Plátno sa totiž najprv umýva, potom sa vyžmýka a konečne sa vysuší. Kto chce prijať telo Pánovo s čistým srdcom, musí sa najprv očistiť

¹ Exod. 19, 22.

² Žid. 10, 22.

³ 1 Peter 1.

⁴ Exod. 21.

vodou slz; potom sa vyžmýkať skutkami pokánia; konečne ohňom božej lásky sa osuší od vlhkosti telesných žiadostí. O prvom čítame v Písme svätom: „Pristúpme s pravým srdcom, s úplnou vierou, majúc očistené srdce od zlého svedomia a telo umyté čistou vodou“;⁵ čiže umyté slzami od hriechov srdca a tela. Alebo: „... Áron a jeho synovia nech si umyjú ruky a nohy“;⁶ čiže skutky a myšlienky nech si očistia vodou vyznania, keď pristúpia k oltáru, aby nezomreli.“ Tiež Jeremiáš: „Umy si srdce od zlého, Jeruzalem, aby si bol spasený; až dokedy budú zotrvať v tebe hriechne myšlienky?“ A žalm 31: „Budem umývať po jednotlivé noci (pre jednotlivé hriechy) svoje lôžko (svedomie)...“ O druhom hovorí Písmo sväté: „Záclony stánku (ozdobu duše) urob z aby-su (zo skutkov pokánia, pôstov, modlitieb, umŕtvovania a pod.) O trefom čítame v žalme 18: „Do slnka postavil svoj stánok“, totiž na uschnutie skrze božskú lásku, aby bol najčistejší a najkrajší.

Ako tretia podmienka pre hodné prijatie tela Pánovho vyžaduje sa nábožnosť v modlitbe. — Mária Magdaléna a iné nábožné ženy niesly voňavky, keď išly hľadať telo Ježišovo. Tak nám, pristupujúcim k stolu Pánovmu, je potrebná nábožná modlitba, aby hádam nedostatočnú prípravu pôstom a spoveďou doplnila obeta duchovných voňaviek — modlitby. Svätý Augustín hovorí: „Každý, koho trápi ľahký hriech, no nemá vôľu viacej hrešiť, nech zadosťučiní slzami a modlitbami, a dôverujúc v milosrdenstvo božie, nech pristúpi k Eucharistii pokojne a bezpečne.“

Druhý spôsob našej prípravy vyžaduje sa vzhľadom na svätú hostiu. Ako totižto obilné zrnká ľudskou zručnosťou postupne robia chlieb, tak hriešna duša milosťou božou postupuje k lepšiemu stavu, v ktorom dovolene prijíma telo Pánovo: zrnká, z ktorých vzniká hostia, označujú stav hriešnika, a to trojako. Zrnká sú tvrdé, zabalené do tvrdého obalu a od seba oddelené. Tak hriešnik je tvrdý v srdci, nechcúc sa vyslobodiť zo smutného stavu k sladkému Bohu. „Induraverunt facies suas supra petram et noluerunt converti“, ponosuje sa Jeremiáš. Tiež hriešnik je akosi zabalený hriechom a oddelený od svojho bližného pre nedostatok lásky. „Divisum est cor eorum...“ Avšak zrnká k tomuto stavu, v akom sú v hostii, takto sú sossbierané. Najprv rozdrvená je ich tvrdosť mlynským kameňom a na najmenšie čiastky rozdrobená; potom sú očistené od obalu; a konečne smiešaná je múka s vodou, upečená v ohni a na formu chleba upravená. Tak aj hriešnik, ktorý sa stane hodným prijatť telo Pánovo, má sa trojakým, vyššie uvedeným spôsobom pripraviť: očistením srdca, ústnym vyznaním a láskou

⁵ Žid. 10, 22.

⁶ Exod. 30, 19.

k bližnému. O prvom hovorí Izaiáš: „Vezmi mlyn a zomeľ múku“,⁷ ako by chcel povedať: urob v sebe duchovný mlyn s dvoma mlynskými kameňmi, žiadajúc si milosrdenstvo božie a spravodlivosť na rozomletie tvrdosti svojho srdca: milosrdenstvo ako vyšší kameň, ktorý teraz pracuje a sa točí, ale ktorý po tomto živote prestane pracovať. Tiež si žiadajme spravodlivosť ako nižší kameň, ktorý teraz stojí a odpočíva, ale po tomto živote sa pozdvihne, bude pracovať a sa točiť. „... a na koho padne ten kameň, dodrúžga ho“;⁸ „Viď dobrotivosť a prisnosť božiu“.⁹ — O druhom hovorí Amos: „Hľa, ja rozkážem a roztrúsím dom Izraela, ako sa roztrieďuje pšenica na rošti“;¹⁰ ako sa totiž odstráni, smetie od semienka, nečisté od čistého, tak vyznaním sa z hriechov duša sa očisťuje od ľahkých hriechov. A žalm 95: „Vyznanie a krása...; v 1 Mach. 3 hovoril Judáš a jeho bratia to isté, vyznávajúc: Hľa, zlomení sú naši nepriatelia, sostúpme teraz očistiť svoje svätyne. A Eccl. 2: „Ktorí sa boja Pána, pripravia svoje srdcia, a pred jeho tvárou budú posvätené ich duše.“

Šťastná je tá duša, ktorá denne očisťuje svoje srdce, aby prijala hosťa Boha, ktorého majiteľ nikoho neokradne o dobro, lebo má v sebe pôvodcu všetkých dohier.

O trefom čítame v Gen. 18, 6: „Ponáhľaj sa, smiešaj tri merice múky a priprav na ohni upečené pagáče.“ Kto chce prijať telo Krista Pána, musí najprv urobiť tri podobné pagáče, upečené v ohni, čiže slúžiť trom postaveniam ľudí láskou: predstaveným, seberovným a podriadeným. „Jeden chlieb, jedno telo sme mnohi; všetci, ktorí sa zúčastňujeme na jednom tele.“¹¹ A svätý Augustín: „Kto príjme tajomstvo jednoty a nedrží sväzok pokoja, neprijme tajomstvo pre seba, ale proti sebe.“ Alebo svätý Matúš, evanjelista: „Tu vošiel kráľ pozrieť si spolustolujúcich a videl tam človeka neodetého rúchom svadobným (láskou), i riekol: Sviažte mu ruky a nohy...“¹² „Keď prinášaš svoj dar na oltár...“¹³

Ak si urazil brata, naprav to, hoci by bol aj tvojim nepriateľom; buď ochotný, aký má byť priateľ, a až vtedy obetuj svoj dar, aby bol Bohu príjemný.

Pre predošlé poznamenané o chlebe hovorí Písmo sväté: „Jedzte chlieb bez kvasníc... a bude ti znakom v tvojej ruke a upomienkou pred očami.“¹⁴ Tými slovami sa označuje to, o čom sme hovorili, totiž očistenie tela, vyznanie ústami, láska k bližnému a tými sa máme pripraviť na hodné prijatie tela Kristovho.

Preložil: Fr. R., OP.

⁷ 47, 2.

⁸ Mat. 21, 44.

⁹ Rim. 11, 22.

¹⁰ 9, 9.

¹¹ 1 Kor. 10, 17.

¹² 22, 11.

¹³ 5, 23.

¹⁴ Exod. 13, 9.

Svätá Mária, milá patrónka a orodovnica.

Bernardín de Busto: Drahý kresťan, hľa, oznamujem ti dobré zvesti: Keďže Mária je u Boha mocnejšia ako anjeli, častejšie a vrúcnejšie oroduje za nás. Nuž, hriešnik, ani sa nezačínaj vnárať do priepasti zúfalstva, ale dôverčivo utiekaj sa k najmocnejšej a najvznešenejšej Orodovnici; ona ti iste príde na pomoc, lebo môže. Veď ak mohla Boha urobiť človekom, Stvoriteľa stvorením, nedotknuteľného smrteľníkom, nesmierneho malým, večného časným a božiu velebnosť sluhom; ak mohla svojimi ctnosťami a čistotou Boha pritiahnúť s neba na zem, omnoho ľahšie môže pritiahnúť nás zo zeme do neba.
(*Mariale.*)

Idiota: Mária je našou prostredníčkou u Syna tak, ako Syn u Otca, ba u Otca aj u Syna zastupuje naše záujmy a stará sa o naše prosby. A často Matkino milosrdenstvo vyslobodí tých, ktorých Synova spravodlivosť mohla odsúdiť, lebo ona je Pánovým pokladom a pokladníčkou jeho milosti. Svojích sluhov zahŕňa duchovnými darmi a ochraňuje ich pred trojakým protivníkom: svetom, telom a diablom, lebo naša spása je v jej rukách.

Svätý Bernard: Naše zemské potuvanie si priamo vyžadovalo Zástupkyňu; ona ako Matka Sudcu a Matka milosrdenstva sa jednoducho a účinne postará o naše záujmy a záujmy našej spásy. Dnes (na Nanebevzatie Panny Márie) si zem zriadila v nebi akýsi vznešený úrad, aby po prijatí a odovzdaní blahonosného záväzku priateľstva (medzi nebom a zemou) spojilo sa ľudské s božským, zemské s nebeským, najnižšie s najvyšším. Veď k tomuto úradu povzniesol sa vznešený plod zeme, aby zas shora mohli sostupovať najlepšie a najvzácnejšie dary. Blahoslavená Panna vystúpila na nebesá a bude rozdávať ľuďom dary. Čo by ona nemohla dať? Veď nechýba jej ani možnosť ani vôľa. Je Kráľovnou nebies, je milosrdná. Potom je aj Matka jednorodeného Syna Božieho. Nič nemôže lepšie odporúčať jej veľkú moc; ináč by sme museli veriť to, že Boží Syn nectí svoju Matku, alebo pochybovať, že cit lásky prešiel na Máriin život, v ktorom deväť mesiacov odpočívala Láska, ktorá je od Boha.
(*De Assumpt. B. Virg.*)

Svätý Albert Veľký: Blah. Panna je matka spravodlivosti. Ponajprv preto, lebo porodila Spravodlivosť — Ježiša Krista, ktorý je našou spravodlivosťou a posvätením (1 Kor. 1, 30). Za druhé: lebo ona sama nikdy nepozdvihla oči na nejaké zlo. Za tretie, lebo nikoho nezarmútila, ale všetkých obveselila. Za štvrté, lebo násilne nič nevzala — toto spravila Eva, keď chcela ulúpiť božskosť, a pritom stratila blaženosť. Za piate, lebo svoj chlieb, totiž Synovo telo, denne rozdáva hladujúcim pri

oltári. Za piate, lebo nahého hriešnika priodeje šatom zmilovania, spravodlivého milosťou, vyvoleného slávou a Syna Božieho ľudskou podstatou. (*Biblia Mariana.*)

Svätý Bernard: Hľa, stojíme pred hrozným Sudcom, jeho strašná ruka mácha mečom hnevu nad nami. A kto ho odvráti? Niet nikoho vhodnejšieho, Pani moja, aby vystrel ruku pred Pánov meč, ako si ty, Bohom milovaná, lebo tvojím prostredníctvom sme na zemi dosiahli milosrdenstvo z Pánových rúk. Nuž otvor, Matka milosrdenstva, bránu svojho šlachetného srdca pre náreky a prosby Adamových synov. So všetkých strán sveta sa utiekame pod tvoj ochranný tieň pred mocnou a strašnou božou tvárou. K tebe, Pani moja, miera naše zraky; vrúcny volaním ťa zaprisaháme, aby si zmiernila hnev svojho Syna, Pána nášho, ktorý sme rozplamenili ťažkými hriechmi. S jeho milosťou, od ktorej sme nevďačne odpadli, nech nás smieri milosť tvoja; ona nás už predtým uzdravila, nuž zas sa domáhame jej sladkosti, lebo naše jazvy sa zapálily a opuchly aj onezdravely. Pohliadni, Pani moja, a viď bolestné rany našich duší, lebo na teba s dôverou sverujeme svoju biedu.

(*Deprec. ad B. V.*)

„Nemajú vína . . .“

Svätý Bernard: Niekedy nám chýba víno, totiž milosť vrúcnosti a blkot lásky. Koľko ráz, bratia, musím po vašich smutných pokleskoch prosiť Matku milosrdenstva, aby pripomenula svojmu dobrotivému Synovi, že nemáte vína! A hovorím vám, najdrahší, ak budeme u nej klopať, príde nám pomôcť v potrebe, lebo je milosrdnou a Matkou milosrdenstva. Veď ak mala súciť s obavami tých, čo ju pozvali, bude mať oveľa väčší s nami, ak ju budeme nábožne vzývať.

Svätý Bernard: Bál si sa pristúpiť k Otcovi a keď si ho očul, skryl si sa v kroví. Nuž dal ti Prostredníka-Krista; čo by nedostal taký Syn od takého Otca? Veď je ti bratom-mäsom tvojím, ktorého všetko nabáda, aby bol milosrdným. Otec ho vypočuje pre jeho úctyhodnosť. „Otec totiž miluje Syna“ (Ján 3, 35). Tohto brata ti dala Mária. Lenže, hádam, i v ňom sa bojíš božej Velebnosti, lebo ostal Bohom, hoci sa i človekom stal. Chceš orodovníka i u neho? — Ponáhľaj sa k Márii! U nej je len sama ľudskosť, čistá nielen od každej poškvrný, ale už i svojou jedinečnou prirodzenosťou. A hovorím s nie menšou istotou: i ju vypočuje pre jej úctyhodnosť. Syn vypočuje Matku, Otec vyslyší Syna. Synáčkovia, táto stupnica hriešnikov je mojou dôverou, je príčinou všetkej mojej nádeje. Lebo pozrite: Môže Syn odmietnuť alebo strpieť, aby mu odmietli Matku? Môže nevypočuť alebo ostať nevypočutým on sám? Je jasné, že ani jedno,

ani druhé. „Našla si milosť u Boha“ (povedal anjel). Veru hej. Ona vždy nájde milosť, ba je milosťou, ktorej nám tak treba.

Svätý Bonaventura: Preblahoslavená Panna je zornicou, ktorá stojí medzi nocou a slnkom, je najlepšou Prostredníčkou medzi človekom a Bohom, medzi hriešnym človekom a spravodlivým Bohom, je najlepšou tíšiteľkou božieho hnevu. I blažený Bernard toto tvrdí, keď hovorí: Človek môže bezpečne pristúpiť k Bohu, ak je zástupcom v jeho veci pred Otcom Syn a pred Synom Matka. Syn ukáže Otcovi na obnaženom tele bok a rany, Matka Synovi prsia a život (ktorý ho nosil). Ako ju môže Syn nevypočuť, keď sa prihovárajú a napomáhajú jej prosbu také znaky lásky! (*Spec. B. V.*)

Svätý Bonaventura: Mária má dvoch Synov: Boho-človeka a samého človeka; jednému je Matkou v telesnom smysle, druhému v duchovnom. Preto hovorí blažený Bernard: Ty, Matka Kráľa aj vyhnancova Matka, Matka Boha, Matka Sudcu a Matka Boha i človeka, lebo si obom Matkou, nemôžeš zniest nesúlad medzi synmi a Synom. (*Spec. B. V.*)

Svätý Bernard: Daj, Blahoslavená, ktorá vynachádzaš milosti, ktorá si zrodila život, Matka našej spásy, daj, aby sme skrz teba mali prístup k Synovi, aby skrz teba nás prijal ten, ktorý nám bol skrz teba daný. Tvoja nepoškvrenosť nech ospravedlní chyby našej skazenosti a bohumilá pokora nech dosiahne milosti pre našu márnosť. Tvoja nesmierna láska nech nám pomáha zbaviť sa premnohých hriechov a tvoja preslávená štedrosť nech rozhojní naše zásluhy, Pani naša, Prostredníčka naša, naša Orodovnica, smier nás so svojim Synom, sver nás svojmu Synu a obetuj nás svojmu Synovi. Učiň, Blahoslavená, pre milosť, ktorú si našla (u Boha), pre prednosť, ktorú si si zaslúžila, pre milosrdenstvo, ktoré si tak dobre pochopila, urob, aby Ježiš Kristus, tvoj Syn a náš Pán, blahoslavený Boh naveky nad všetkým, ktorý tvojím prostredníctvom zúčastnil sa na našej slabosti a biede, — zas na tvoje sprostredkovanie nás urobil účastníkmi vo svojej sláve a blaženosti. (*De adventu.*)

Preložil J. Tomko.

Nezotrúvajte v hriechoch!

Svätý Cezar Arelatský.

Boh nikdy neopúšťa človeka, ak ho človek prv neopustí. Keď sa totiž raz aj druhý raz aj tretí raz dopustí ťažkých hriechov, Boh ho predsa čaká, ako hovorí prorok, „aby sa obrátil a žil“. Keď však začne vo svojich hriechoch zotrúvať, z množstva hriechov sa rodí beznádejnosť a z beznádejnosti pochádza zatvrdilosť. Prel. Fr. P.

Netrzeplivosť nás nikdy nezbaví útrap.

List Benincasovi, svojmu bratovi, vo Florencii.

Svätá Katarína Sienská, OP.

... Predrahý brat v Kristu, sladkom Ježišovi. Ja, Katarína, ponížená služobnica sluhov Ježiša Krista, posilňujem Vás v drahej krvi Syna Božieho, žiadajúc si Vás vidieť, že ste celý spodobnený s vôľou božou, veditiac, že on je to sväté a sladké jarmo, ktoré každú horkosť obracia v sladkosť. Každé bremeno sa stáva ľahkým pod týmto presväтым jarmom sladkej vôle božej, bez ktorej by ste sa nemohli páčiť Bohu, naopak okúsili by ste závdavok pekla. Posilnite, posilnite sa, predrahý brat, a neochabujte pod týmto napomínaním božím, ale dôverujte, že keď Vás opustí pomoc ľudská, pomoc božia je blízko. Boh sa o Vás postará. Pamätajte, že Jób stratil majetok i deti aj zdravie; ustavičnou metlou zostala mu manželka. A keď Boh skúsil jeho trzeplivosť, vrátil mu všetko dvojnásobne a nakoniec dal mu život večný. Trzeplivý Jób nikdy sa nepohoršoval, ale uplatňujúc vždy ctnosť svätej trzeplivosti, hovoril: „Boh mi to dal, Boh mi to vzal, nech je meno božie pochválené.“ Tak chcem, aby ste aj Vy činili, predrahý brat, aby ste boli milovníkom ctnosti, so svätou trzeplivosťou, častou spovedou, ktorá Vás bude nútiť, aby ste znášali ťažkosti. A ja Vám hovorím: Boh ukáže Vám svoju dobrotivosť a milosrdenstvo a odmení Vás za každú ťažkosť, ktorú z lásky k nemu poniesiete. Preložil: Fr. R. OP.

Odmena za trzeplivosť — nebo!

Svätý Cyprián.

„Trápenia terajšieho času nie sú hodné tej budúcej slávy, ktorá sa zjaví na nás“, hovorí svätý Pavol. Kto by sa teda všemožne neusiloval dôjsť k takej veľkej sláve, aby sa totiž stal až priateľom božím, aby sa ustavične radoval s Kristom, aby po útrapách a mukách, znášaných na zemi, dostal večné odmeny v nebi? Ak pre časných vojakov, ktorí premohli nepriateľa, je cfou vífazne sa vrátiť do vlasti, o koľko závažnejšou a väčšou slávou pre toho, čo premohol diabla, je vrátiť sa vífazne do raja.

Zem sa zatvára prenasledovaným, ale otvára sa nebo; hrozí antikrist, ale chráni Kristus; prichádza smrť, ale nasleduje nesmrteľnosť, zabitému sa odníma svet, ale znovu oživenému sa pripravuje raj; hasne život časný, ale zapalať sa večný. Akou veľkou dôstojnosťou a bezpečnosťou je vyjsť so sveta naradostený, zpomedzi potúp a úzkostí vyjsť oslávený; zatvoriť na chvíľu oči, ktorými sme hľadeli na ľudí a svet; otvoriť hneď tie isté oči, aby sme videli Boha a Krista! Aká veľká rýchlosť takého

šťastného prestahovania! Rýchle utekáš so zeme, aby si spočinul v kráľovstve nebeskom. Tým sa musíme zaoberať v srdci a v myšlienkach, o tom musíme rozjímať vo dne a v noci. Ak prenasledovanie nájde takého bojovníka božieho, nebude môcť byť premožená mužnosť, pripravená bojovať. Alebo ak smrť príde prv, statočnosť, ktorá bola hotová podstúpiť aj mučenícku smrť, nebude bez odmeny. Bez straty času podľa súdu božieho dáva sa odmena: v prenasledovaní sa korunuje bojová statočnosť, v pokoji svedomie.

Prel. Fr. P.

Bože večný, prenes nás k sebe!

Svätý Augustín.

Ó pravda, ktorá naozaj si! Lebo vo všetkých našich konaniach a hnutiach, ba v každej činnosti stvorenia nachádzam dva časy: minulý a budúci. Hľadám prítomný; ale ten ani chvíľočku nestojí. Čo som povedal, už nie je, čo hodlám povedať, ešte nie je; čo som urobil, už nie je, čo chcem urobiť, ešte nie je; čo som prežil, už nie je, čo zažijem, ešte nie je. V každom pohybe vecí nachádzam minulosť a budúcnosť; v pravde, ktorá ostáva, nenachádzam ani minulosť ani budúcnosť, ale len prítomnosť, a to nezničiteľne — čo nie je vo stvorení. Rozoberaj hýbanie sa vecí a nájdeš tam aj „bolo“ aj „bude“. Uvažuj však o Bohu a nájdeš tam len „Je“, lebo tam nemôže byť „bolo“ a „bude“. Aby si teda aj ty *bol*, vyšvihni sa nad čas. Ale kto sa vyšvihne nad čas svojimi silami? Nech nás ta teda preniesie ten, ktorý Otcovi povedal: „Chcem, aby aj oni boli so mnou tam, kde ja som.“

Prel. Fr. P.

Poslušnosť.

Svätý Benedikt.

Počúvaj, synu, prikázania Učiteľove, nachýľ ucho srdca svojho, radostne prijímaj napomenutia dobrého Otca a skutočne ich aj vykonaj, aby si sa cez námahy poslušnosti vrátil k tomu, ktorého si bol z lenivej neposlušnosti zanechal. K tebe teda teraz smeruje moja reč, ktokoľvek si, ktorý si sa celkom zriekol svojej vlastnej vôle a chcejúc slúžiť ako bojovník pravému Kráľovi Kristu Pánu, berieš do rúk a na seba najsilnejšie a pre-slávené zbrane poslušnosti.

Prel. Fr. P.

Zomrieť nechce ten, ktorého teší svet.

Svätý Cyprián.

Na zemi chce dlho zostať iba ten, ktorého teší svet, ktorého duch sveta volá, lichotiac a klamúc ho vna-didlami telesnej rozkoše. Ale, keď svet nenávidí kresťana, prečo miluješ toho, ktorý ňa nenávidí a nena-

sleduješ skôr Krista, ktorý ťa vykúpil a miluje ťa? Svätý Ján vo svojom Liste volá ku všetkým nám a vyzýva nás, aby sme nemilovali svet, nasledujúc telesné žiadosti. Hovorí: „Nemilujte svet ani to, čo je na svete. Kto miluje svet, u toho nie je láska k Otcovi; lebo všetko, čo je na svete, je žiadosť tela, žiadosť očí a pýcha života, čo nie je z Otca, ale je zo sveta, a svet sa pomíne i jeho žiadosť, ale kto plní vôľu božiu, ostane na veky.“¹

Najmilší bratia, radšej buďme hotoví plniť vôľu božiu s čistou myslou, pevnou vierou a so silnou odvahou a bez strachu pred smrťou uvažujme o nesmrteľnosti, ktorá po nej nasleduje. Ukazujme, že to je to, v čo veríme, preto neplačeme nad odchodom drahých, a keď príde deň vlastného zavolania, bez pomýkova a radi pôjdeme k Pánovi, ktorý nás volá. Prel. Fr. P.

¹ 1 Ján 2, 15 a nasl.

Viera a pravda.

Svätý Augustín.

Bratia, čo sľubuje Boh veriacim? „A poznáte pravdu.“ Ba veru. Nepoznali ju, keď Boh hovorieval? Ak ju nepoznali, ako teda verili? Nie preto verili, že poznali, ale aby spoznali. Veď aj my veríme, aby sme spoznali a nepoznávame, aby sme verili... Lebo čo je viera, ak nie to, že veríš, čo nevidíš. Teda *viera* je to, že veríš, čo nevidíš; *pravda* to, že vidíš, čo si uveril. Prel. Fr. P.

ŽIVOT.

Sladká smrť.

Viera nás učí, že náš život má dve etapy, ktoré zostávajú dvojaké divadlo: tu (na zemi) a tam (v nebi); teraz a vo večnej budúcnosti. Smrť je ich rozhraním.

Pravda, treba vedieť, že tieto dve etapy nie sú dva životy; že tieto dve panstvá nie sú nepreniknuteľné navzájom. Ľudský osud je jeden a dve spomenuté panstvá nie sú v skutočnosti dve: evanjelium ich spojí pod spoločným menom. To je kráľovstvo božie. Nebeské alebo zemské? Všetko je nebeské, lebo to stvoril Boh, preniknúc ho svojou činnosťou a naplniac ho svojou láskou. Boh spojil nebo — kde očakáva ľudí, a zem — kde ich nechá cestovať. Smrť je iba priechodom na cestu, vedúcu zo života do života; zo života, ktorý sa začína;¹ do života, ktorý sa pomíne; zo života akosi v náčrte do života v skutočnosti, a tento dáva kresťanovi charakter

¹ Začiatok nadprirodzeného života tu na zemi.

presvedčenia, ale nie viacj tragického a bolestného, lebo je už definitívne.

To nie je už úpadok do temnoty, zničenie všetkej nádeje, koniec všetkého a teda zbytočný smäd po živote; je to skúška a očistenie; je to spánok, ktorý je azda slabý a krátky, ale ktorý napraví sily a spojuje nás s nesmrteľným. Toto je tiež vykúpenie z tohto strašného úpadku, ktorý sa nám tu zdá ako zákon všetkých vecí. Všetko smeruje k svojmu cieľu, hovorili starí básnici. Kresťanstvo hovorí: Všetko smeruje k životu; lebo všetko sa vracia k Bohu.

Keď veľký vlak vbehne do godhardského tunela, zdá sa ako by ho pohltila noc a zvalila sa na neho hora. No švajčiarsky sedliak vie, že za ním sa rozprestierajú talianske roviny, azúrové nebo, omamujúca krása ostrovov. Taktiež smrť pre kresťana je cestou k svetlu.

Naša životná bieda je teda premožená smrťou, ktorá bola veľmi bolestná, a preto bola trestom aj pre šťastných; nemohlo sa jej ujsť iba rozhodným odporom proti tejto prekážke.

P. Sertillanges, OP.

Misijné zprávy.

Môžeme sa o nich dočítať v novinách, ktoré nie sú určené výslovne pre misijné otázky v rubrike Chýrnik. Tam, kde som čítal mnoho zvestí o najnovších krádežiach, vraždách, predstaveniach a sobášoch, dnes vidím malú krátku zvesť z ďalekej Číny, že v tom a v tom kraji za vojny zahynulo toľko a toľko misionárov. Zvesť som zbadal len náhodou, keď som spešne hľadal očami najsenzačnejšiu zprávu včerajšieho dňa. Náhodou mi padla do očí a dostala sa do repertoára mojich dnešných zvestí. Aké malé miesto v ňom zaujíma!

Ďaleko, ďaleko, za najnovšími frontovými zprávami, ďaleko za novostami domácej politiky, ďaleko za najmenšími drobnosťami môjho okolia. Na poslednom mieste je tá drobnotlačená zpráva z misií — a nie ani div — veď Čína je ďaleko, veľmi ďaleko. Keď budem zajtra dopĺňovať svoj repertoár zpráv, z ktorého ostanú len hlavnejšie frontové zprávy, zatiaľ čo všetko ostatné, prirodzene najmä ona malá misijná zprávička isto iste vypadne, pravdepodobne už nepadne môj zrak náhodou na novú misijnú zprávu, ak tam vôbec bude. Malá, maličká zpráva z ďalekej Číny, čo tak rýchlo vypadne z pamäti! A predsa:

Svätá viera nás učí, že večným tajomstvom božej vôle ohľadom ľudstva je pod jednou hlavou Kristovou spojiť v jeho mystickom tele Cirkvi všetkých ľudí, ba celé stvorenie.¹ Ja sám z nevyspytateľnej dobroty božej patrim do Cirkvi svätej, som údom tela Kristovho, kto-

¹ Porov. Ef. 1, 10.

rého najzákladnejšou podstatnou, životnou tendenciou je mohutnosť, rásť ustavične, usque in mensuram aetatis plenitudinis Christi.

Ba viacej, z prekypujúceho a prepodivného milosrdenstva svojho volá ma Boh, veď na to ma stvoril, aby som sa stal v jeho tele krvou, zdravou krvou, ktorá telu dáva život, umožňuje dýchanie a vyživovanie.

Žijem v Kristu, v jeho mystickom tele a celkom pre neho, pre jeho mystické telo. Čo je evidentnejšieho ako moje spolucítenie s Kristom, ktorý túži, raduje sa i smúti — Kristus celý aj so svojim telom. Veď, možno si predstaviť telo bez hlavy, Cirkev svätú bez Krista?!

Kristus túži kráľovať v každej duši — raduje sa úprimne, keď môže vojsť do srdca jedného jediného pohana a smúti, keď diabol a ľudská zloba niekde prekáža rásť jeho údom.

Pane, budem i ja túžiť po tebe a s tebou. Budem sa radovať v tebe a s tebou. Budem smútiť v tebe a s tebou — lebo som na to, aby som žil v tebe!

Ktoráže je prvá misijná zpráva, Pane?

Na svete je 400 miliónov katolíkov a vyše 1000 mil. pohanov. Ó Pane, to je príliš silná zpráva pre mňa. Predovšetkým si vôbec neviem predstaviť, koľko je to tisíc miliónov. Moja predstava toho čísla je veľmi bleďá. Cítim závan malomyseľnosti. Ja a tisíc miliónov pohanov... Moje modlitby, sebazaprenia, obety — a obrátenie tohto množstva! Dôvera mojej modlitby je veľmi slabá.

„Osem pátrov najsvätejšieho Srdca z Issoudun zabili pri najnovších udalostiach na ostrovoch Kei v Holandskej Indii. Všetci boli Holanďania. Okolnosti tragickej smrti nie sú známe.

To si viem živo predstaviť! Koľká strata! Ľudia hnaní diablom chceli zabiť teba, tvoju lásku; zabili tvojich poslov, zvestovateľov dobrých vecí, zvestovateľov pokoja. Smútim s tebou a v tebe, Pane, úprimne. Ale aj milujem tých hriechnych ľudí s tebou a v tebe. Odpusť im a medzi tými, čo teraz prichádzajú na svet, vzbud', prosím ťa úpenlivo, mnoho, omnoho viacej ako osem misijných povolání; a keďže zabili osem, pošli im raz šestnásť misionárov, aby ich konečne premohla tvoja nepremožiteľná láska.

Čunkingská vláda bola internovala deväť pátrov jezuitov z apoštolského vikariátu Pegpu v provincii Anhwei v strednej Číne. V decembri ich všetkých znova prepustili, môžu slobodne pracovať. Dobre zachádzali s nimi. Mali aj potechu, že každý deň mohli slúžiť svätú omšu.“

Teším sa s tebou, ó Pane! Deviatí Ľudia, plní bláhovej lásky k tebe, môžu opäť šíriť božie kráľovstvo, prinášať svetlo tým, čo chodia vo tmách a tóni smrti. Naše telo vzrastá ich pôsobením.

Ó ako blednú najsenzačnejšie zprávy o svetových prevratoch a vysokej politike. Dychtivo budem čítať, ó Pane, tie drobné zprávy z misií, aby som prebúdzať a stále zveľaďoval svoj život v tebe a pre teba, Ježišu Kriste!

Imrich Teplan.

Slovo k študujúcej mládeži.

Keď tak pozorujete tok života vókol seba, či nebadáte, že vo svete panuje akýsi splašený zmätok? Necítite, že akási depresia sa rozostrela ponad duševný obzor moderného človeka, ktorý sa stal v novodobom tempe iba súčiastkou stroja, s nebrzdenými sklonmi divých šeliem, sem a tam zmietaným slabochom, čo stratil celkom vládu nad sebou? Chudák človek, natoľko sa nechal zaslepiť zúriacim tempom dňa, že celkom zabudol na šľachetnejšiu časť podstaty človeka — na nesmrteľnú dušu, že ju prestal obrábať, kultivovať sviatosťami Kristovými, utvárať kresťanský charakter v sebe, cvičením sa v kresťanských ctnostiach, najmä v čistote, v láske k bližným, prestal mať cit pre zodpovednosť a svedomitú a vytrvalú plnenie povinnosti.

Kto by nezbadal, že človek dvadsiateho storočia spotvoril zákony Stvoriteľove, dve kamenné tabule sinajské. Kto by nezbadal, že vraj „moderný“ človek hľadá smysel života vo vede, v peniazoch, v umení, v zábavách, v pijatyke, v pôžitkoch a v radovánkach mladosti. Ale nečuje, ako duša žalostne vzlyká, ako vzdychá a dychtí po osviežení. Nie, moderný človek, človek dvadsiateho storočia je hluchý, on nasilu zanedbáva srdce, bagatelizuje náboženstvo, uráža mnohými ťažkými krivdami a urážkami Boha, len a len preto, aby ukázal, aký hrozný a strašný je život bez Boha, bez jeho zákonov.

Utrpeniami stýrané ľudstvo upadlo do apatického stavu, život prináša stále nové prekvapenia, stále nové bolesti, ktoré otupelý človek skoro ani nevníma. O láske v dnešnom odkresťančenom svete ťažko možno hovoriť. Možno ešte vtedy, keď ide o sebecké záujmy jednotlivca, ale kresťanskú lásku v praxi vidíme zriedkakedy, ba skoro nikdy. Veď keby ľudstvo pochopilo, čo je to kresťanská láska, láska k spolubližnému, nezúrily by dneska nad nami také ťažké boje, neprelievalo by sa toľko nevinnéj krvi, nebolo by toľko nešťastných opustených sirôt, nešťastných manželiek.

Z kresťanstva sme urobili v mnohých a mnohých prípadoch len propagačnú frázu, ktorá so skutočným kresťanstvom a najmä s prvotným kresťanstvom nemá nič spoločného.

V tomto tragickom položení, keď svetom prevažuje sa apokalyptická prísera vojny a sužuje svojimi činmi a hrôzami dobrých aj zlých, ozýva sa prosebný hlas, apelujúci na teba, katolícka študujúca mládež, na teba

mladík, na teba deva. Ty drahá katolícka mládež, ty musíš ukázať, že v ťažkých časoch nie si bezradnou. Kým ostatní škúlia napravo i naľavo, čakajúc dajakého Mefistu-vodcu, katolícka mládež musí mať v dnešných búrlivých dňoch upreté svoje čisté oči pevne na kríž Ukrižovaného. Veď nijaký vodca nestratil toľko krvi, nijaký vodca netrpel väčších bolestí ako on, náš najväčší vodca Ježiš Kristus, ktorý vyliečil všelijaké rany a má ešte dosť balzamu aj na naše ubolené duše. Len ho treba prosiť o pomoc a jeho život nasledovať. Možno, že by sa ti klamlivo zdalo, že je to málo, čo môžeš vykonať pre zlepšenie dnešných ťažkých pomerov; pričíň sa zo všetkej sily, aby si sa stala veľkou v plnení povinností nášho denného života. Konaj tak, ako by od teba závisela záchrana sveta. Veď svet pozostáva z jednotlivcov; ak sa každý z nás pričíni o to, aby sme my sami boli lepšími, celý svet bude dokonalejší, lepší a hlavne pobožnejší, čo je v dnešných dňoch nevyhnutné.

M. Gáborová.

Pravá sloboda.

Najobyčajnejšia forma neslobody, proti ktorej máme bojovať, je závislosť od ľudského *kollektivu* a to najmä od verejnej mienky. Do každého druhu ľudského strachu vmieša sa falošný pocit menejcennosti a najviac zahanbujúce je, že ju najviac stupňujú celkom nevinné nedostatky. Jeden vidí prekážku v tom, že je chudobný; iný zasa v tom, že nie je akademicky vzdelaný; tretieho sužuje nejaká trápna rodinná udalosť, ktorej sa bojí a ktorá mu škodí. Možno, že je to tak, ale iste len u nerozumných alebo škodoradostných, ktorí svoje vlastné nešťastie potrebujú zastrieť cudzím. Ale čo nám môže záležať na úsudku ľudí, keď svoj sebacit čerpáme z porovnaní s Bohom vo viere? Pred ním nikto nie je nepatrný a preto nikto sa nemusí hanbiť za také maličernosti pred bližnými. Prečo by sme sa museli hanbiť, keď naši najbližší — ľudia to čestní — vedia aj to, že sú aj oni viac alebo menej všetci ostatní v tom istom položení. Preto niet dôvodu, prečo by sme pokojne nemohli stáť za všetkým a prečo by sme sa mali rmútiť nad skutočným alebo len zdanlivým obrazom, ktorí si utvárajú u nás iní. Je nemúdre dať sa znepokojovať vymysleným dojmom, ktorý azda iní majú o nás. „Túžba po cti“, hovorí mudrc starej Číny, „korení v srdci každého človeka. Ale pravú česť nosí každý sám v sebe a nemusí ju vlastne ani hľadať. Česť pred ľuďmi nie je pravou cfou. Ako si môžu uctiť mocnárov, práve tak ich môžu aj uponížiť. Ale kto sa sýti dobrom a spravodlivosťou, nepotrebuje tuku iných ľudí.“ Teda buď slobodným človekom v tom postavení, v ktorom si, a nedaj si diktovať druhými ľuďmi alebo konvenčnosťou

mienky, ktorá je vnútorne neoprávnená. Oslobodiť sa od tohto znamená urobiť veľký krok vpred k pravej slobode.

O. Karrer.

Pravda vysychá.

Pravdou je, priateľu, že nás klamú. Musíme zaprieť výsadu istoty a spoľahlivosti storakým faktom, v ktorých ešte pred desiatimi rokmi bolo značné kvantum objektivity a málo úsilia zavádzať. Máme dnes už iba jednu hroznú istotu, že pod slovo „pravda“, takticky používané podľa subjektívneho zákona osobnej alebo strannickej výhody, sprace sa všetko. Prekrúčia sa fakty, ich zamierenie a ciele. Zo zverstva stalo sa hrdinstvo, z nemravu vlastenecký čin. Najpríšernejšie ničenie stalo sa ideálom frontov a predmetom šťastnej škodoradosti u divákov filmových žurnálov celého sveta. A čože mám byť dnes ja a čože máš byť dnes ty, ak nie zaplombovaným prijímačom na vstrebávanie len jednej vlny, nepravdy? Tak by to chcely neviditeľné ruky, prirastené na lopatky odvekého otca lži, diabla.

Pred rokmi zahrnel Papini do sveta, že lož stala sa „najväčšou industriou štátu, jediným umením vlády, náhradou náboženstva“ (Papini: *Láska alebo smrť*, str. 22). Dnes tento hrozitánsky výrok mimo málo výnimiek všade záhubne dorástol, pekelné dokvitol. No jeho ovocie ešte len prichodí, ba už prerastá svalstvo spoločností. Lebo lož sa stáva najväčším umením v manufaktúrach duševného diania a snažení mnohých jednotlivcov zo všetkých stavov. Zdá sa, že sa utvára spoločenské ovzdušie, v ktorom ten istý zákon osobnej výhody — čo prv — diktuje zločinne pretvárať lož na pravdu. A to až po ten stupeň, že tratí sa dôvera človeka k človeku aj v najobyčajnejších veciach občianskeho súžitia.

Týmto sa celý terén spoločností mení na priepadisko neistoty, nedôvery, kde človek prv, čo by len o piad pokročil, toľko musí skúmať, toľko ohmatávať ruku, čo sa mu priateľsky ponúka. Dostávame sa takto do klietky, ktorá v nás vypestúva pocity veľkej osamotenosti, ako by uprostred sprisahancov. Do klietky, sto ráz horšej, ako je samota nerozumnej prírody, kde všetko nám stále vraví svoje nezmeniteľné áno a nie podľa zákonov Tvorcových. V nej si potom spoločnosť triedi materiál na dvojce: Jedných vychová pre pesimizmus, skepsu a pre nenávisť všetkého, čo je ľudské. Slabšie povahy strháva zase za sebou a prešpikúva ich najvierolomnejšími špekuláciami v živote štátnom, hospodárskom, spoločenskom, ba i náboženskom. Vašeň lži zapne do svojho voza celú ich inteligenciu, aby na javisku života klamali na nevydržanie. Potom sa, pravda, dožívame takých symfonií v orchestre spoločnosti, že sa nám dakedy naskrze odnechce aj žiť.

Ale počujme v tomto ovzduší bludu len jednu vetu, jednu jednoduchučkú vetu Evanjelia: Vaša reč nech je áno, áno, nie, nie! (Matúš, 5, 37.). Teda hovorí vo vzájomnom styku človeka s človekom, alias brata s bratom tak, ako to donáša objektívna skutočnosť. Oj, v tomto namáhavom rozlišovaní rúk, ktoré nám nosia pravdu na rašelinisku spoločnosti, prichodí nám táto veta ako čosi z iného sveta, ako druh ľudskej dobroty, ktorá vymiera. Sami cítíme, čo oslobodzujúcej energie má v sebe táto jediná veta svätého Písma.

Pravdaže, dnes nie náhodne viazneme v tomto nemožnom teréne. Bezočivé falšovanie dennej, obecnej pravdy, to sa v náboženskom ohľade robí už dobrých 200 rokov. Napr. len božstvo Ježišovo, túto obecnú pravdu katolíckej Cirkvi odšmahli osvietenci hneď za Voltaira. To isté aj s inými pravdami tohto druhu. Zdá sa ako by za trest prichodilo toto mútenie; zdá sa, ako by Boh bral alebo dovolil katastrofálne ubúdanie dennej, obecnej pravdy, keď už múdre hlavy v Európe poslaly do vyhnanstva pravdy, Bohom zjavené, vo svojich knihách a v srdciach toľkých ľudí.

Pravda oslobodzuje. Chápeme to s tým väčšou horkosťou, čím viacej nasledovníkov má dvojtvárný Janus a čím viacej prívržencov rasa farizejov. Oslobodenie bude len jedno, v návrate k Pravde, k Bohu. Len tak možno úfať úspešne, že spoločenské trasovisko neúprimnosti pomaly sa zasype.

E. Macák, SS.

LITERATÚRA.

Dr. ALEXANDER SPESZ: *Psychologia slovenských ľudových povier*. Vydal SSV, Trnava 1944, str. 98. Málo sme vedeli o „hlbokom pozadí“ slovenských ľudových povier, hoci celý život nášho človeka je nimi popretkávaný. Dr. Spesz osvetľuje naše povery so stanoviska teologicko-psychicko-etnografického a poukazuje na ich vzťahy na náboženský, mravný a národný život. Povera má svoje odzrkadlenie aj v duchovnom živote človeka, preto treba ísť na koreň veci a pýtať sa, ako hľadiť na poveru. Táto kniha dáva na to vecné vedecké odpovede. Som presvedčený, že po nábožensko-kultúrnej stránke vykoná u nás veľké poslanie. Patrí do rúk kňaza aj laika. Kňazi a bohoslovci nájdu v nej teologické odôvodnenie boja proti poverám, ktoré po našich dedinách a kopaniciach tvoria niekedy druhú „vieru“. — im.

Dr. AEMILIUS FUNCZIK: *Introductio in ius canonicum*. Vydal SSV, Trnava 1944, str. 136. Náš najlepší znalec cirkevného práva podáva v tejto knihe úvod do dejín, prameňov a štúdiá cirkevného práva a súčasne vysvetľuje jeho všeobecné normy. Je nesporné, že adept

tejto cirkevnej disciplíny musí poznať jej základy a najmä logickú súvislosť zákonov, aby si osvojil cirkevné právo ako dokonalý právny systém, ako vedu. Po tejto stránke poslúži kniha Dr. Funczika poslucháčom cirkevného práva tak, že si osvoja správnu orientáciu pre obsirnejšie štúdium. — im.

VILIAM J. MACHAL: *Krátke kázne.* Vydal SSV, Trnava 1944, str. 132. Autorovi sa podarilo shrnúť bohatstvo myšlienok evanjelia, svätých Otcov, cirkevných učiteľov, ďalej najnovšie príklady do takých kázni, na aké sme utisnutí v dnešnej pastorácii. Krátko, hlboko, pestro a jasne. Pre kňazov dobrá príručka. — im.

Dr. SCHMIEDT BÉLA: *Atléti boží.* Vydal SSV, Trnava 1944, str. 178. Kňazský život zahľadá reverenda tak, že mnohí sa naň dívajú ako na dačo tajné a nepochopiteľné. Hej, tajný, skrytý je život kňaza, lež veriaci ľud mal by ho pochopiť. Táto kniha dokorán otvára „dvere na paláci kňazského života, odchyľuje záclonu svätyne a na dlani ukazuje srdce aj dušu kňaza“. Aj kňaz má citlivé srdce, aj jeho vie bolieť. Čítajte túto knihu a dozviete sa, ako vyzerá život kňaza. — im.

THEODOR STROM: *Immenské jazero.* Preložil K. M. Hodro. Vydala Obroda v Ružomberku 1944, str. 64, broš. 22 Ks. Idiličná novielka zo života dvoch mladých ľudí, ktorá vyniká zákonitou myšlienkovou a rečovou stavbou.

EDGAR ALLAN POE: *Havran.* Preložil K. Strmeň. Vydala Obroda v Ružomberku 1944.

SVATÝ JAN BOSCO: *Miško Magone.* Vydala Správa saleziánskych spolupracovníkov v Bratislave 1944, str. 77, cena 5 Ks. Naši saleziáni nikdy nezabudnú ukázať našej mládeži vzory, ktoré neodpuďujú vymysleným svätuškárstvom, lež katolícky príťahujú. Takýto je aj životopis Miška Magone. Nenačím sa o ňom veľa rozpisovať. Prosím vdp. katechéto, oltárnych bratov a vôbec vychovávateľov, aby s týmto moderným vzorom života oboznámili našu mláď. — im.

ZYGMUND KRASIŇSKI: *Nebožská komédia.* Preložil Andrej Žarnov. Vydala Matica slovenská v Turč. Sv. Martine 1943, str. 127, broš. 30 Ks. Je to veľkolepá vízia prelomu dvoch sociálnych svetov, boja dvoch svetónázorov na začiatku 19. storočia. Autor vidí riešenie nie v dočasnom víťazstve množstva nad jednotlivcom, mocnejšieho nad slabším, lež vo víťazstve ducha, v myšlienkach večne pravdivých a spravodlivých.

JAN BODENEK: *Svetlá na bublinách.* Novely. Vydala Matica slovenská v Turč. Sv. Martine 1942, str. 163, broš. 24 Ks. Bodenekove novely opisujú výbojnú vôľu človeka vybojovať si kladný a priamy postoj k sve-

tu a ľuďom alebo aspoň odovzdané znášať skutočnosť, aká sa podáva.

JAROSLAV MALI: *Horský veniec*. Antológia súčasnej srbskej literatúry. Vydala Matica slov. v Turč. Sv. Martine 1940, str. 302, broš. 30 Ks. Srbská literatúra vo svojom diferencovanom prostredí dvoch svetov, orientálneho a pravoslávneho, a v krajových zvláštnostiach Srbska má bohaté zdroje pre svoju tvorbu a silné umelecké talenty. V tomto výbere srbských noviel je časť z nich. Slovenskému čitateľovi predstaví sa z nich tvár tvrdého a hrdého slovanského rodu tam na juhu, kus z jeho bohatého života v minulosti i v prítomnosti, láska srbského človeka k svojmu národu a jeho tvrdosť v boji zaň. A vo všeličom môže byť takýto Srb príkladom nášmu človeku.

FRANTISEK ŠVANTNER: *Malka*. Novely. Vydala Matica slovenská v Turč. Sv. Martine 1942, str. 214, broš. 36 Ks. Švantnerove rozprávky sú novým zvýrazňovaním psychológie prírody, najmä horskej, nočnej prírody, ľuďí aj zjavov, v jej prostredí sa vyskytujúcich alebo žijúcich.

W. BAUMROTH: *Potupenie kríža*. Román. Vydal SSV v Trnave 1944. Str. 370, broš. po 50 Ks. Kristova Cirkev, najmimoriadnejší spoločenský útvar, prechádza dejinami pokojným tokom aj strašným vlnobitím a ním vo väčšine. A toto je jej správna cesta, bo takú jej naznačil Zakladateľ. Ide dejinami prenasledovaná, štvaná, krvácajúca, no zato s absolútnou istotou neporaziteľnosti. Má božskú záruku trvania a konečného víťazstva; preto hocaké besnenie pekelných zúrivosti je bezmocným pokusom už napred porazeného. Baumrothov román načrtá, ako asi budú vyzeráť moderné katakomby, aká bude taktika prenasledovanej Cirkvi; jej životnosť, prúdiaca z nadzemských prameňov, ukáže sa vo všetkých okolnostiach a splodí hrdinské charaktery, ktoré svojou nadľudskosťou udivujú svet. Román odporúčame každému na utvrdenie a posilu pre dneskajšie krvavé časy. — ag.

ZA KRÍŽOM. Výbor zo slovinskej poézie. Sostavil a preložil Koloman K. Geraldini. Vydala Matica slovenská v Turč. Sv. Martine 1942, str. 253, broš. 30 Ks. Zabúda sa na malý slovinský národ, ktorý svojou starou a vysokou kultúrou, svojimi dejinami, plnými utrpenia a bojov za udržanie národnej svojráznosti, upútal na seba už dávno pozornosť vzdelaného sveta. V tejto knihe je náčrt súčasného duchovného snaženia Slovincov, ktoré usmerňuje idea svetového katolicizmu. Je našou povinnosťou nazrieť do kultúrnej klenotnice Slovincov, s ktorými nás viaže staré priateľstvo už z čias Svätoplukových. — im.

S M E R I S T I !

PAMÄTAJTE NA MISIJNÉ POTREBY SVÄTEJ CIRKVI!

Október je mesiac horlivej práce za sväté misie. Veď veľa je ešte tých, ktorých neobmyla svätá krv Kristova pri svätom krste. Veľa je tých, čo úpia pod krutým jarmom pohanstva, s ktorým je spojená hrozná bieda telesná aj duševná. A kto je tomu na vine? Svätý Otec Pius XII. vraví: „Ak teda so žiaľom zisťujeme, že mnohí ešte blúdia ďaleko od katolíckej pravdy a dobrovoľne sa nepoddávajú vnuknutiam božej milosti, je to preto, že ani oni, ani veriaci kresťania sa horlivejšie nemodlia na ten cieľ. Preto naliehavo vyzývame všetkých, ktorí milujú Cirkev, aby podľa príkladu božského Spasiteľa nikdy neprestali k nebu vysielat takéto prosby“.

Nuž všetci do roboty za spasenie našich pohanských bratov!

Do tohto čísla Smeru vkladáme hárok, na ktorom sú naznačené dobré skutky za sväté misie. Každý smerista a každá smeristka nech si pokladá za svätú povinnosť účinne a príkladne zapojiť sa do tejto apoštolskej akcie. Každý z vás môže vykonať aspoň niečo, a z kvapiek dobrých skutkov a modlitieb vznikne mohutný sbor modliacich sa a prosiacich, aby pokoj a radosť Kristovho kráľovstva zavládli v dušiach všetkých ľudí zemegule. Čo vykonáte za sväté misie, vykonáte to ako spolupracovníci Kristovi na spásu nesmrteľných duší. Nuž a táto činnosť Pánu Bohu je milá, preto bude tiež hojne odmenená.

Preto všetci do roboty na záchranu našich bratov pohanov!

Hárky dobrých skutkov v prospech svätých misií vyplňte, podpíšte a pošlite redakcii Smeru, ktorá to hromadne odovzdá Ústrediu misijných spolkov v Nitre. Za pochopenie našich snáh a za vašu účasť na tejto akcii vyslovujeme vám úprimné Pán Boh zaplat!

Redakcia revue Smer.

Návrhy na novú obálku Smeru. Dostávame kritiky aj na grafické prevedenie obálky Smeru. Ťažko vyhovieť všetkým, lebo každý ináč si predstavuje grafické znázornenie idey Smeru. Z návrhov volíme tie najsúcejšie. Svojich čitateľov — grafických alebo maliarskych umelcov — prosíme, aby nám poslali ideové návrhy na novú obálku do konca novembra. Súce a hodnotné práce primerane odmeníme. Dajte si na práci záležať.

Študentský tlačový fond. Nemusíme pripomínať, že zámožnejší smeristi mnohým našim študentom umožňujú čítať náš časopis aj naše knihy. *Študentský smeristický fond — to sú láskou rozšírené srdcia smeristov.* Aj v tomto školskom roku vás prosíme o finančnú podporu, aby sme umožnili čím väčšiemu počtu študentov oboznámiť sa s duchovnými bohatstvami Cirkvi svätej. Priložené složenky môžete použiť aj na tento účel.

Zmeny adres. Mnohí naši čitatelia zmenili bydlisko a hädám nedostali septembrové číslo. Zmenu adresy oznámte administrácii a čísla, ktoré ste nedostali, reklamujte.

Vdp. profesorov náboženstva úctivo prosíme, aby odporúčali Smer svojim žiakom, najmä vo vyšších triedach. Ktorým sme posielali Smer hromadne, prosíme, aby nám láskavo oznámili, koľko čísel im máme posielat. Súčasne nám pošlite soznam chudobných študentov, ktorí majú záujem o naše hnutie. Tým posielame časopis zadarmo.

Za čo platíte? Stáva sa, že niektorí čitatelia pošlú peniaze šekom revue Smer a nenapišu, za čo vlastne platia. Nič vás to nebude stáť, keď do rubriky na bezplatné oznámenie zúčtovacích dát vždy poznamenáte, za čo platíte. Obľahčíte takto prácu administrácie.

Nezabudli ste? Na čo? Zaplatiť tohoročné predplatné za Smer a zaplatiť tiež za knihy. To sú tiež povinnosti, ktoré načim plniť.

V. N. Bratislava. O našich najnovších knižných novinkách budeme informovať všetkých Smeristov v novembri. Vybrané diela duchovnej spisby sa už tlačia. Bude to zasa novinka v slovenskej duchovnej literatúre.

S M E R, revue pre duchovný život. Vydávajú trenčianski dominikáni. Zodpovedný redaktor *Dr. I. Müller.* Používanie novinových známok povolené výmerom Min. dopr. a ver. prác, rezort poštový v Bratislave pod č. 144.487-III/1-1940. Dozorný pošt. úrad Trenčín.

Tlač: V. ČELKO, Trenčín.